

**Întărirea capacității administrative a Autorității Naționale de
Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru
reglementarea, autorizarea, evaluarea și monitorizarea serviciilor
comunitare de utilități publice**
cod SIPOCA 581/cod MySMIS 127462

**ANALIZA CADRULUI LEGAL DE REGLEMENTARE ECONOMICĂ ÎN DOMENIUL
SERVICIILOR DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE**

Acest document final al sub-activității A 1.1. Analiza și evaluarea prevederilor legislative, dezvoltat în cadrul activității A1. Realizarea unei analize privind cadrul de reglementare economică a stabilirii, ajustării și modificării prețurilor și tarifelor în domeniul serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și în domeniul serviciului de iluminat public, reprezintă proprietatea Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, în calitate de beneficiar al proiectului.

Durata sub-activității A 1.1: 9 septembrie 2019 - 9 septembrie 2020

Denumire document final: Analiza cadrului legal de reglementare economică în domeniul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

CUPRINS

Capitolul I - Cadrul legal de reglementare economică la nivel național

1.1. Legislația națională în domeniul reglementării economice a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare

1.2. Modificări legislative aduse cadrului legal de reglementare economică pentru tarifele aferente proiectelor de investiții în infrastructura de apă finanțate de la bugetul local

1.3. Modificări legislative aduse cadrului legal de reglementare economică pentru tarifele aferente proiectelor de investiții în infrastructura de apă finanțate din fonduri europene nerambursabile și/sau de la bugetul de stat

1.4. Autorități implicate în procesul de stabilire, ajustare și modificare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

Capitolul II - Analiza reglementărilor economice

2.1. Analiza reglementării economice aferentă prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare prestate prin intermediul infrastructurii specifice realizată din fonduri publice asigurate de la bugetul local și/sau veniturile proprii ale operatorilor

2.1.1. Cadrul general

2.1.2. Stabilirea prețurilor și tarifelor

2.1.3. Ajustarea prețurilor și tarifelor

2.1.4. Modificarea prețurilor și tarifelor

2.1.5. Metodologia aplicabilă prețurilor și tarifelor compuse

2.1.6. Aspecte privind implementarea reglementării economice

2.2. Analiza reglementării economice aferentă prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare prestate prin intermediul infrastructurii specifice dezvoltată din fonduri europene nerambursabile și/sau de la bugetul de stat

2.2.1. Cadrul general

2.2.2. Procedurile de avizare/aprobare a prețului/tarifului unic aplicabile operatorilor regionali

2.2.3. Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic aferent proiectelor de investiții finanțate prin POIM 2014 - 2020

2.2.4. Strategia de tarificare

2.2.5. Regula de ajustare

2.2.6. Formula de ajustare

2.2.7. Competențe privind aprobarea strategiei de tarifyare și a formulei de ajustare din Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic și includerea acestuia în contractul de delegare

2.2.7.1. Aprobarea strategiei de tarifyare

2.2.7.2. Aprobarea formulei de ajustare

2.2.7.3. Aprobarea includerii Planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic în Contractul de delegare

2.2.8. Aspecte privind implementarea reglementării economice

2.3. Analiza reglementării economice aferentă contractului de concesiune încheiat între municipiul București și S.C. APA NOVA București S.A.

2.3.1. Cadrul general

2.3.2. Reglementatorul economic al concesiunii

2.3.3. Ajustările tarifyare și termenele de avizare ale acestora

2.3.4. Procedurile de ajustare tarifyară ordinară și de ajustare tarifyară extraordinară

2.3.5. Aspecte privind reglementarea economică a Contractului de concesiune nr. 1239/2000

2.3.5.1. Aspecte privind ajustarea tarifyară

2.3.5.2. Aspecte privind schimbarea structurii tarifyare

2.4. Analiza reglementării economice aferentă contractului de concesiune încheiat între municipiul Ploiești și S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L.

2.4.1. Cadrul general

2.4.2. Stabilirea tarifelor de bază

2.4.3. Ajustarea tarifelor de bază

2.4.4. Aspecte privind reglementarea economică a Contractului de concesiune din 14.05.2000

Capitolul III - Cadrul legislativ european cu impact în domeniul realizării reglementării economice

3.1. Ținte de conformare pentru apa potabilă furnizată prin sistemele publice de alimentare cu apă asumate de România prin legislația națională care transpune directivele europene și prin Tratatul de aderare al României la Uniunea Europeană cu impact în domeniul reglementării economice

3.2. Ținte de conformare pentru colectarea și epurarea apelor uzate de la aglomerările umane cu peste 2000 l.e. asumate de România prin legislația națională care transpune directivele europene și prin Tratatul de aderare al României la Uniunea Europeană cu impact în domeniul reglementării economice

Capitolul IV - Cadrul legislativ cu privire la măsurile economice-sociale și fiscale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

- 4.1. Cadrul legislativ cu privire la măsurile economice-sociale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare*
- 4.2. Cadrul legislativ cu privire la măsurile fiscale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare*

Capitolul V - Analiza comparativă a reglementărilor economice și considerente

5.1. Analiza comparativă între reglementările economice aplicabile prețurilor și tarifelor aferente investițiilor realizate de autoritățile administrației publice locale în infrastructura de apă și investițiile realizate de operatorii regionali

5.2. Considerente

Anexe

Anexa nr. 1 : Situația ajutărilor tarifare pentru S.C. APA NOVA București S.A.

Anexa nr. 2 : Situația avizelor pentru S.C. APA NOVA PLOIEȘTI S.R.L.

Anexa nr. 3: Situația prețurilor/tarifelor avizate/aprobate de A.N.R.S.C. pentru operatorii regionali, până la data de 17.07.2020

Anexa nr. 4: Situația furnizării/prestării serviciului de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de UAT/ județ

Abrevieri și acronime

ACB	Analiza Cost - Beneficiu
ADI	Asociația de dezvoltare intercomunitară
APL	Autoritatea administrației publice locale
AM POIM	Autoritatea de Management Programul Operațional Infrastructură Mare
ANRSC	Autoritatea Națională pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
MLPDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MS	Ministerul Sănătății
OR	Operator Regional
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial Mediu 2007-2013
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
UAT	Unitatea administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
WICS	Water Industry Commission for Scotland (autoritatea de reglementare economică a domeniului apei din Scoția)
ZAP	zonă de aprovizionare cu apă potabilă

Capitolul I - Cadrul legal de reglementare economică

1.1. Legislația națională aplicabilă în domeniul reglementării economice a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare

Legislația națională în domeniul reglementării economice a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare se regăsește pe site-ul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (A.N.R.S.C.).

Printre principalele acte normative, în domeniul vizat, amintim:

➤ **Legislație primară:**

- ***Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare***, denumită în continuare ***Legea nr. 241/2006***, care statuează:
 - ✓ principiile care stau la baza fundamentării prețurilor și tarifelor;
 - ✓ sursele de finanțare ale serviciului;
 - ✓ sfera de aplicare al celor 4 (patru) reglementări economice existente la nivel național și competențele conferite, în cadrul fiecărei reglementări economice, autorităților administrației publice locale și respectiv A.N.R.S.C. cu privire la avizarea/aprobarea prețurilor și tarifelor;
 - ✓ măsurile de ordin economico-social pentru asigurarea accesului persoanelor cu venituri reduse la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare;
 - ✓ contractarea serviciului și termenele de emiterie și de scadență la plată a facturilor emise către utilizatori.
- ***Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 198/2005 privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, cu modificările și completările ulterioare***, în continuare, ***O.U.G. nr. 198/2005*** care statuează:
 - ✓ obligativitatea constituirii și includerii în prețuri/tarife a Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fondul IID), destinat asigurării resurselor financiare pentru plata serviciului datoriei și realizarea lucrărilor de întreținere, înlocuire și investiții în infrastructura de apă și apă uzată dezvoltată din fonduri europene nerambursabile;
 - ✓ sursele de alimentare a Fondului IID: dividendele încasate de UAT de la operatorii/operatorii regionali la care sunt acționari, redevența aferentă bunurilor concesionate, impozitul pe profit plătit de operator UAT, dobânzi aferente disponibilităților Fondului IID, TVA plătit din Fondul IID și recuperat ulterior de la bugetul de stat.

➤ **Legislație secundară:**

- ***Hotărârea Guvernului nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice***, care reglementează modul de calcul al ratei de suportabilitate pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare;
- ***Hotărârea Guvernului nr. 855/2008 pentru aprobarea actului constitutiv-cadru și a statutului-cadru ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare***, care reglementează cadrul instituțional pentru organizarea și funcționarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în sistem regional;
- ***Hotărârea Guvernului nr. 1019/26.10.2000 privind aprobarea metodologiei de stabilire și ajustare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul București***, care reprezintă reglementarea economică aplicabilă Contractului de Concesiune nr. 1239/2000 încheiat între municipiul București și operatorul, cu capital social mixt, S.C. APA NOVA București S.A.
- ***Hotărârea Guvernului nr. 149/2002 privind stabilirea și ajustarea tarifelor pentru furnizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul Ploiești, cu modificările și completările ulterioare***, care reprezintă reglementarea economică aplicabilă Contractului de Concesiune din 14.06.2000 încheiat între municipiul Ploiești și operatorul, cu capital social mixt, S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L.
- ***Hotărârea Guvernului nr. 677/2017 privind aprobarea Metodologiei de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă, cu modificările și completările ulterioare***, care reprezintă reglementarea economică în baza căreia se realizează strategiile de tarifyare aferente analizelor cost-beneficiu pentru proiectele de investiții finanțate din fonduri nerambursabile;

➤ **Legislație terțiară:**

- ***Ordinul președintelui A.N.R.S.C. nr. 65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare***, care reprezintă reglementarea economică aplicabilă prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare furnizate/prestate prin intermediul unei infrastructuri realizate/dezvoltate din fonduri publice asigurate de la bugetul local și/sau din veniturile proprii ale operatorilor

1.2. Modificări legislative aduse cadrului legal de reglementare economică pentru tarifele aferente proiectelor de investiții în infrastructura de apă finanțate de la bugetul local

Reglementarea economică pentru fundamentarea prețurilor și tarifelor aferente serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare furnizate/prestate prin intermediul unei infrastructuri realizată/dezvoltată din fonduri publice asigurate de la bugetul local și/sau din veniturile proprii ale operatorilor este aplicată din anul 2007, în conformitate cu **Metodologia de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare aprobată Ordinul președintelui ANRSC nr. 65/2007**, care nu a mai suferit modificări.

Singura modificare, de natură administrativă și nu economică, a survenit la nivelul legislației primare, în conformitate cu prevederile nou introduse prin Legea nr. 224/2015 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, intrată în vigoare la data de 2 august 2015, potrivit căreia A.N.R.S.C. a fost învestită cu competența de a aproba prețul de vânzare al apei produse și/sau transportate de către operatorii/operatorii economici care livrează apă în alt sistem de alimentare cu apă, respectiv tariful de epurare al apei uzate pentru operatorii/operatorii economici care preiau apa uzată din alt sistem de canalizare.

1.3. Modificări legislative aduse cadrului legal de reglementare economică pentru tarifele aferente proiectelor de investiții în infrastructura de apă finanțate de la bugetul de stat și/sau din fonduri europene nerambursabile

Bazele actualei reglementări economice pentru fundamentarea prețurilor și tarifelor aferente serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare furnizate/prestate prin intermediul unei infrastructuri dezvoltată, integral sau în parte, din fonduri nerambursabile și/sau de la bugetul de stat, au fost stabilite prin prevederile art. III alin. (1) din Legea nr. 224/2015 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, în temeiul căreia a fost elaborată **Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă aprobată prin H.G. nr. 677/2017**.

Plecând de la experiența acumulată anterior din implementarea proiectelor de investiții în infrastructura de apă finanțate prin POS Mediu 2007 - 2013, garantând în același timp utilizarea eficientă a fondurilor publice, modificările aduse de Legea nr. 224/2015 în vederea continuării finanțării din fonduri nerambursabile prin următorul program operațional POIM 2014 - 2020, au urmărit:

- să clarifice unele noțiuni și concepte de bază pentru a garanta certitudine juridică;
- să faciliteze accesarea fondurilor structurale pentru finanțarea proiectelor majore de investiții în infrastructura de apă și apă uzată, prin alinierea politicii tarifare la

cadrul de referință european statuat de Regulamentul (UE) nr. 1.303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.083/2006 al Consiliului, precum și la alte acte relevante, cum sunt Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 și regulamentele de aplicare ale Comisiei nr. 1.011/2014 și 2015/207;

- să garanteze, în mod particular, implementarea prevederilor art. 101 din Regulamentul (UE) nr. 1.303/2013, potrivit cărora proiectele majore în căutare de sprijin financiar prin fondurile structurale și de investiții necesită pregătirea unei analize cost-beneficiu (ACB) ca parte din cererea de finanțare;
- să sporească gradul de eficiență a cheltuielilor publice, în contextul finanțării acordate de către Comisia Europeană, pentru perioada de programare 2014-2020, prin alinierea la cadrul metodologic general de efectuare a analizei cost-beneficiu furnizat de Comisie, în Ghidul pentru analiza cost-beneficiu a proiectelor de investiții (Ghidul ACB), un instrument de evaluare economică publicat de către Comisie în 2014, disponibil la http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf ;
- să stabilească, pentru prima oară, ca regulile de bază privind elaborarea analizelor cost-beneficiu să fie incluse în legislația secundară (H.G. nr. 677/2017) și să fie obligatorii pentru toți beneficiarii, atât pentru proiectele finanțate de la bugetul de stat cât și pentru proiectele finanțate din fonduri nerambursabile;
- să stabilească atribuțiile autorităților implicate în procesul de elaborare, aprobare și verificare a strategiilor de tarifyare aferente analizelor cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă;
- să promoveze principiul solidarității și implementarea prețului/tarifului unic la nivel de județ/zonă, ținând cont de nivelul acceptat al ratei de suportabilitate, pentru dezvoltarea, în comun, de către autoritățile administrației publice implicate a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
- să reglementeze modalitățile de ajustare tarifară și autoritățile competente să avizeze și/sau să aprobe prețurile și tarifele pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare,
- să investească A.N.R.S.C. cu atribuții de aprobare a prețului/tarifului unic pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare furnizate/prestate prin intermediul infrastructurilor de apă și apă uzată finanțate, integral sau în parte, din fonduri nerambursabile.

Principalele modificări legislative aduse cadrului de reglementare economică de Legea nr. 224/2015:

A. Introducerea de noi definiții și noi concepte

Au fost introduse noi definiții pentru a clarifica diferitele **noțiuni utilizate în elaborarea strategiilor de furnizare/prestare și dezvoltare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare în sistem regional și a politicilor tarifare aferente**, de exemplu: gestionarea în sistem regional a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, operator/operator regional al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, master plan județean/zonal pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, strategia asociației de dezvoltare intercomunitară privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, preț/tarif unic, strategia de tarifare.

B. Desemnarea autorităților competente pentru elaborarea și aprobarea master planurilor de dezvoltare a infrastructurii publice de apă și apă uzată

Potrivit prevederilor art. 3 lit. y) din Legea nr. 241/2006, la nivel național, au fost stabilite 3 (trei) tipuri de master planuri (documente de politici publice) pentru planificarea investițiilor pe termen scurt, mediu și lung privind înființarea, dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, astfel:

- 1) master plan județean, elaborat și aprobat de către consiliul județean;
- 2) master plan zonal, elaborat și aprobat de către consiliile județene implicate;
- 3) master plan al municipiului București, elaborat și aprobat de către Consiliul General al Municipiului București.

C. Desemnarea autorităților competente pentru elaborarea și aprobarea strategiilor de dezvoltare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare

Potrivit prevederilor art. 3 lit. z) și aa) din Legea nr. 241/2006, în funcție de modul de furnizare/prestare a serviciului, la nivelul unei unități administrativ-teritoriale sau la nivelul ariei de operare a operatorului regional, au fost stabilite 2 (două) strategii (documente de politici publice) privind obiectivele și modul de dezvoltare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, detaliat prin programe de investiții multianuale de reabilitare, extindere și modernizare a sistemelor de apă și de canalizare existente, precum și obiectivele înființării de noi sisteme, astfel:

- 1) strategia locală, elaborată și aprobată de autoritățile administrației publice locale, adoptată la nivelul unei unități administrativ-teritoriale;
- 2) strategia asociației de dezvoltare intercomunitară, elaborată și aprobată de asociația de dezvoltare intercomunitară în numele unităților administrativ-teritoriale pe care le reprezintă, la nivelul ariei de operare existente sau potențiale a operatorului regional.

D. Desemnarea autorităților competente pentru elaborarea și aprobarea strategiilor de tarificare pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare

Potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 241/2006, strategiile de tarificare se elaborează în conformitate cu prevederile din Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă, aprobată prin hotărâre a Guvernului (H.G. nr. 677/2017).

Dispozițiile legale în vigoare nu impun obligații cu privire la elaborarea strategiilor de tarificare în cazul proiectelor de investiții în infrastructura de apă și apă uzată dezvoltate/finanțate din fonduri alocate de la bugetul local.

Pentru proiectele de investiții în infrastructura de apă și apă uzată finanțate, integral sau în parte, din fonduri publice acordate de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile, strategiile de tarificare se elaborează și se aprobă de către:

- a) autoritățile administrației publice locale, în cazul în care serviciul de alimentare cu apă și de canalizare este furnizat/prestat de către operatorul căruia unitatea administrativ-teritorială i-a delegat gestiunea serviciului, potrivit prevederilor art. 12 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 241/2006;
- b) se elaborează de către ADI și se aprobă prin hotărâre a fiecărei unități administrativ-teritoriale membre a asociației de dezvoltare intercomunitară, în cazul în care serviciul de alimentare cu apă și de canalizare este furnizat/prestat de către operatorul regional căruia asociația de dezvoltare intercomunitară, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre, i-a delegat gestiunea serviciului, potrivit prevederilor art. 35 alin. (3) din Legea nr. 241/2006.

E. Condiționarea finanțării proiectelor dezvoltate din fonduri de la bugetul de stat și/sau fonduri nerambursabile de adoptarea strategiei tarifare

Potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (3) teza 2 din Legea nr. 241/2006, elaborarea și aprobarea strategiei tarifare constituie condiție de finanțare a proiectelor de investiții în infrastructura de apă realizate din fonduri publice acordate de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile și se verifică de către:

- a) ministerul de resort (Ministerul Lucrărilor Publice Dezvoltării și Administrației - MLPDA) pentru proiectele de investiții finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) din fonduri de la bugetul de stat;
- b) Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) pentru proiectele de investiții finanțate prin Programul vizând protecția resurselor de apă, sisteme integrate de alimentare cu apă, stații de tratare, canalizare și stații de epurare din fonduri de la bugetul general consolidat (Fondul pentru mediu);
- c) Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) pentru proiectele de investiții finanțate prin Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR)

din fonduri nerambursabile FEADR (Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală);

- d) Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (AM POIM) pentru proiectele de investiții finanțate prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) din fonduri nerambursabile FEDR și FC (Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune).

F. Instituirea tipurilor de prețuri și tarife pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în funcție de sursa de finanțare a proiectelor de investiții

Pentru prima oară, în legislația națională, au fost instituite 2 (două) tipuri de prețuri și tarife pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în funcție de cele 3 (trei) surse de finanțare a proiectelor de investiții în infrastructura de apă din fonduri publice (de la bugetul local, de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile), astfel:

- 1) **preț/tarif**, pentru proiectele de investiții finanțate de la bugetul local și din fonduri private, fundamentat pe elemente de cheltuieli în conformitate cu normele metodologice elaborate și aprobate de ANRSC (Ordinul nr. 65/2007), potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (5) din Legea nr. 241/2006;
- 2) **preț unic/tarif unic**, pentru proiectele de investiții finanțate de la bugetul de stat prin PNDL și pentru proiectele de investiții finanțate din fonduri nerambursabile prin PNDR, aplicat de către operator în toate localitățile aparținătoare unității administrativ-teritoriale, precum și pentru proiectele de investiții finanțate din fonduri nerambursabile prin POIM, aplicat de către operatorul regional în toate unitățile administrativ-teritoriale membre ADI, fundamentat în conformitate cu Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă aprobată prin H.G. nr. 677/2017, potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 241/2006.

G. Stabilirea procedurilor de ajustare tarifară

Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la nivel național, sunt aplicabile 5 (cinci) proceduri de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare, astfel:

- 1) în baza Fișelor de fundamentare pe elemente de cheltuieli, întocmite de către operatori în conformitate cu normele metodologice emise de A.N.R.S.C. (Ordinul nr. 65/2007), în cazul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare care se furnizează/prestează prin intermediul unei infrastructuri publice care se dezvoltă/extinde din fonduri publice de la bugetul local și/sau din fonduri private;
- 2) în baza strategiei de tarificare aferentă analizei cost-beneficiu a proiectului de investiții din contractul de delegare, în cazul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare care se furnizează/prestează prin intermediul unei

- infrastructuri publice care se dezvoltă/extinde din fonduri publice de la bugetul de stat (PNDL) și/sau din fonduri nerambursabile (PNDR și POIM);
- 3) în baza regulilor și formulelor din contractul de împrumut încheiat de către operatori pentru partea de cofinanțare a proiectelor de investiții finanțate din fonduri nerambursabile;
 - 4) în baza regulilor și formulelor din contractul de delegare stabilite prin hotărâre adoptată de către autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale sau, după caz, de către adunarea generală a asociației de dezvoltare intercomunitară, în cazul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare care se furnizează/prestează prin intermediul unei infrastructuri publice care se dezvoltă/extinde din alte surse de finanțare decât fondurile nerambursabile;
 - 5) în baza regulilor și formulelor din contractul de delegare stabilite prin hotărâre a Guvernului.

H. Desemnarea ANRSC cu atribuții de aprobare a prețurilor și tarifelor unice pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

Pentru prima oară, în legislația națională, conform prevederilor art. 35 alin. (4) teza 2 din Legea nr. 241/2006, **ANRSC a fost investită cu competența de a aproba ajustările ulterioare ale prețului/tarifului unic** pentru operatorii/operatorii regionali care implementează proiecte de investiții finanțate din fonduri publice asigurate, integral sau parțial, de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile, în conformitate cu strategia de tarifyare și cu formulele prevăzute în contractul de delegare a gestiunii și/sau în contractele de cofinanțare, anexe la contractul de delegare, competență care, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 224/2015, a fost exercitată de către ADI.

1.4. Autorități implicate în procesul de stabilire, ajustare și modificare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

În conformitate cu prevederile art. 35 și art. 36 din Legea nr. 241/2006, sunt stabilite pentru UAT, ADI și ANRSC competențe partajate cu privire la avizarea și/sau aprobarea prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în funcție de sursa de finanțare a proiectelor de investiții în infrastructura de apă din fonduri publice (de la bugetul local, de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile), astfel:

- 1) pentru operatorii/operatorii regionali care nu dezvoltă investiții în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare din fonduri publice asigurate, integral sau parțial, de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile, aprobarea stabilirii, ajustării sau modificării prețurilor și tarifelor se face prin hotărâre adoptată de către autoritatea deliberativă a administrației publice

locale sau, după caz, de către adunarea generală a asociației de dezvoltare intercomunitară, în baza avizului de specialitate emis de A.N.R.S.C. în conformitate cu prevederile din Ordinul președintelui A.N.R.S.C. nr. 65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (8) din Legea nr. 241/2006, respectiv: *Stabilirea, ajustarea sau modificarea prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare care se furnizează/prestează prin intermediul unei infrastructuri publice care se dezvoltă/extinde din alte surse de finanțare decât cele menționate la alin. (2), se aprobă prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale sau, după caz, cu respectarea mandatului încredințat, prin hotărâri ale adunărilor generale ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, în baza avizului de specialitate eliberat de A.N.R.S.C.;*

- 2) pentru operatorii regionali care dezvoltă investiții în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare din fonduri nerambursabile, aprobarea ajustării sau modificării prețurilor și tarifelor unice se face, în funcție de stadiul lansării aplicațiilor pentru noile proiecte de investiții finanțate prin POIM 2014-2020, astfel:
 - (i) pentru operatorii regionali la care strategia de tarifare POS Mediu a expirat, prin hotărâre adoptată de către adunarea generală a asociației de dezvoltare intercomunitară în baza avizului de specialitate emis de ANRSC în conformitate cu normele metodologice aprobate prin Ordinul președintelui ANRSC nr. 65/2007;
 - (ii) pentru operatorii regionali la care strategia de tarifare POS Mediu (ajustarea în termeni reali) a expirat, dar în Contractul de împrumut este prevăzut că ajustarea prețului/tarifului unic se face, în continuare, numai cu inflația, prin hotărâre adoptată de către adunarea generală a asociației de dezvoltare intercomunitară în baza avizului de specialitate emis de ANRSC în conformitate cu formula de ajustare prevăzută în contractul de împrumut, potrivit dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 241/2006, respectiv *Avizarea prețurilor și tarifelor pentru operatorii cuprinși în programe de finanțare externă se realizează de către A.N.R.S.C., în conformitate cu prevederile acordului de împrumut.;*
 - (iii) pentru operatorii regionali la care a fost extinsă strategia de tarifare POS Mediu, pe perioada implementării proiectelor fazate, se face prin hotărâre adoptată de către adunarea generală a asociației de dezvoltare intercomunitară în baza avizului de specialitate emis de ANRSC, în cazul în care tariful inițial nu a fost avizat de ANRSC, ori prin decizie de aprobare a

prețului/tarifului unic emisă de ANRSC, în cazul în care tariful inițial este avizat de ANRSC, în baza strategiei de tarificare și formulei de ajustare din contractul de delegare, în conformitate cu dispozițiile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 241/2006, respectiv *În cazul gestiunii delegate, ajustarea sau modificarea prețurilor și tarifelor se poate face și pe baza unor reguli ori formule de calcul convenite prin contractul de delegare a gestiunii serviciului între autoritățile administrației publice locale sau, după caz, între asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciul de alimentare cu apă și de canalizare și operator și avizate de A.N.R.S.C. În acest caz, A.N.R.S.C. va aplica aceste reguli sau formule pentru eliberarea avizului de specialitate sau pentru aprobarea ajustării propuse de operator, după caz, conform competențelor prevăzute la art. 35 alin. (4).*

- (iv) pentru operatori regionali care au aprobată și inclusă, în contractul de delegare, strategia de tarificare POIM, prin decizie de aprobare a prețului/tarifului unic emisă de ANRSC, în baza strategiei de tarificare și formulei de ajustare prevăzută în contractul de delegare, în conformitate cu dispozițiile art. 35 alin. (4) teza 2 din Legea nr. 241/2006, respectiv *După stabilire, ajustările ulterioare ale prețului/tarifului unic se aprobă de către A.N.R.S.C. în conformitate cu strategia de tarificare și cu formulele prevăzute în contractul de delegare a gestiunii și/sau în contractele de cofinanțare, anexe la contractul de delegare.*

Capitolul II - Analiza reglementărilor economice

2.1. Analiza reglementării economice aferentă prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare prestate prin intermediul infrastructurii specifice realizată din fonduri publice asigurate de la bugetul local și/sau veniturile proprii ale operatorilor

2.1.1. Cadrul general

În conformitate cu principiul care stă la baza formării tuturor prețurilor și tarifelor pentru serviciile de utilități publice, statuat la art. 43 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 51/2006, respectiv ***recuperarea în totalitate de către operatori a costurilor furnizării/prestării serviciilor***, A.N.R.S.C. a elaborat conform competențelor conferite de art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 241/2006, ***Metodologia de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare aprobată prin Ordinul președintelui ANRSC nr. 65/2007***, act normativ care reprezintă reglementarea economică în baza căreia se aprobă prețurile și tarifele, în cazul în care finanțarea proiectelor de investiții în infrastructura de apă și apă uzată se

realizează din fonduri publice asigurate de la bugetul local și/sau din veniturile proprii ale operatorilor.

Potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (8) din Legea nr. 241/2006, stabilirea, ajustarea sau modificarea nivelului prețurilor și tarifelor se aprobă de către autoritatea deliberativă a UAT/ADI, în baza avizului de specialitate emis de A.N.R.S.C., la solicitarea operatorilor.

În vederea obținerii avizului de specialitate, operatorii transmit la A.N.R.S.C. o documentație de avizare a prețurilor/tarifelor, care cuprinde:

- a) cererea de stabilire, ajustare sau modificare, după caz;
- b) fișele de fundamentare pentru stabilirea, respectiv pentru ajustarea sau modificarea prețurilor la apă și/sau, după caz, a tarifelor la canalizare, întocmite cu respectarea structurii pe elemente de cheltuieli din fișele corespondente, anexe la metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007;
- c) memoriu tehnico-economic prin care se justifică oportunitatea și necesitatea stabilirii, ajustării sau modificării prețurilor și tarifelor;
- d) alte date, informații și documente justificative necesare fundamentării nivelului fiecărui element de cheltuială aferent prețurilor și tarifelor propuse.

Activitatea de avizare a nivelului prețurilor și tarifelor desfășurată de A.N.R.S.C. este complexă și presupune efectuarea de calcule matematice riguroase pentru evaluarea nivelului fiecărui element de cheltuială, bazate exclusiv pe datele și informațiile financiar-contabile cuprinse în documentele prezentate de operatori, corelate cu datele tehnice privind consumurile specifice de energie și materiale necesare în procesul de producție.

Profesionalismul experților A.N.R.S.C. în avizarea corectă a nivelului prețurilor și tarifelor este recunoscut de către autoritățile administrației publice locale și se reflectă în procentul semnificativ de aprobare de către APL/ADI (99,99%) a prețurilor și tarifelor la nivelul avizat de către A.N.R.S.C.

2.1.2. Stabilirea prețurilor și tarifelor

Stabilirea de prețuri și tarife înseamnă, potrivit prevederilor art. 4 lit. b) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, *operațiunea de analiză, pentru operatorii sau operatorii economici nou-intrați pe piață, a calculației prețurilor și tarifelor, potrivit metodologiei elaborate și aprobate de autoritatea de reglementare competentă, prin care se stabilesc structura și nivelurile prețurilor și tarifelor.*

Avizarea/aprobarea stabilirii nivelului prețurilor și tarifelor de către A.N.R.S.C. și respectiv aprobarea stabilirii nivelului acestora de către autoritățile deliberative ale UAT/ADI se face numai în cazul gestiunii directe, respectiv numai pentru operatorii înființați de către unitățile administrativ-teritoriale cărora le sunt încredințate/atribuite direct serviciile de alimentare cu apă și de canalizare.

A.N.R.S.C. nu avizează și autoritățile deliberative ale UAT/ADI /nu aprobă stabilirea nivelului prețurilor și tarifelor în cazul gestiunii delegate, respectiv în cazul atribuirii contractelor de delegare a gestiunii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare către operatori de tip societăți cu capital social privat.

În cazul gestiunii delegate, prețurile/tarifele contractului pe care operatorul are dreptul să le practice la data începerii contractului sunt cele stabilite în cadrul procedurii de atribuire, indiferent dacă acestea au fost negociate direct în cadrul unei proceduri de *negociere fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare* sau ofertate în cadrul unei proceduri competitive de atribuire a contractului de delegare de tip concesiune servicii prin aplicarea criteriului *ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic* prevăzut la art. 86 alin. (1) din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii ori, în cazul atribuirii unui contract de delegare de tip de achiziție publică de servicii, prin aplicarea unuia dintre criteriile de atribuire prevăzute la art. 209 alin. (3) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale (care transpune Directiva 2014/25/UE a privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale), respectiv *Pentru determinarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic în conformitate cu dispozițiile alin. (2), entitatea contractantă are dreptul de a aplica unul dintre următoarele criterii de atribuire:*

- a) prețul cel mai scăzut;*
- b) costul cel mai scăzut;*
- c) cel mai bun raport calitate-preț;*
- d) cel mai bun raport calitate-cost.*

Astfel, în cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale/asociațiile de dezvoltare intercomunitară au obligația să includă în contractele de delegare a gestiunii prețurile/tarifele ofertate în cadrul procedurii de atribuire, care sunt la nivelul cel mai scăzut pe care piața îl poate oferi, fără ca acestea să mai fie supuse aprobării consiliilor locale sau, după caz, adunării generale a asociației de dezvoltare intercomunitară.

Indiferent de modalitatea de gestiune în care se prestează serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, directă sau delegată, nivelul prețurilor și tarifelor stabilite direct sau, după caz, nivelul prețurilor și tarifelor ofertate/negociate în cadrul procedurii de atribuire a contractului de delegare, se fundamentează de către operatori în conformitate cu structura pe elemente de cheltuieli din fișele de fundamentare pentru stabilirea prețului la apă și respectiv pentru stabilirea tarifului la canalizare, anexele 1a) și 1b) la Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007.

Prețurile și tarifele se fundamentează de către operatori, cu respectarea structurii pe elemente de cheltuieli specifică serviciului, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor

aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, a cotei de pierderi de apă din sistem, justificate de starea tehnică a acestuia, a cotei pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, inclusiv a unei cote de profit.

Structurile pe elemente de cheltuieli pentru stabilirea prețului la apă și respectiv pentru stabilirea tarifului la canalizare, prevăzute în anexele 1a) și 1b) la Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, sunt concepute cu respectarea principiilor economice, și cuprind datele specifice fiecărui serviciu care se iau în calcul la fundamentarea nivelului prețului/tarifului, precum apa brută cumpărată, apa livrată pe categorii de consumatori, pierderi de apă în sistem, apa uzată și meteorică procesată, energie electrică consumată, număr salariați, salariul mediu brut, inclusiv cu evidențierea tuturor elementelor de cheltuieli, astfel încât să poată fi analizată evoluția acestora iar prețul/tarifal avizat să asigure desfășurarea activității în condiții de eficiență economică a operatorului, plus un profit rezonabil.

Anumite elemente de cheltuieli, precum cota de dezvoltare și cota de pierderi de apă justificată de starea tehnică a sistemului se includ în nivelul prețului/tarifului numai după aprobarea acestora prin hotărâre adoptată de către autoritățile administrației publice locale implicate, în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) și (4) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007.

Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007 reglementează inclusiv modul de fundamentare a nivelului cheltuielilor indirecte și cheltuielilor generale ale societății cazul în care operatorul sau operatorul economic desfășoară și alte activități, prin utilizarea unor chei de repartizare a acestora pe fiecare activitate.

Probleme apărute în practică la stabilirea nivelului prețurilor și tarifelor:

- ✓ capacitatea redusă a operatorilor din zona rurală de a fundamenta și justifica nivelul prețurilor/tarifelor;
- ✓ aprobarea stabilirii prețurilor și tarifelor de către autoritățile administrației publice locale fără avizul A.N.R.S.C., de regulă la un nivel care nu asigură sustenabilitatea furnizării/prestării serviciului de către operator;
- ✓ subevaluarea prețurilor și tarifelor prin neincluderea redevenței, a reparațiilor în regie sau cu terții și/sau a cotei de pierderi de apă în nivelul acestora;
- ✓ neaprobarea cotei de dezvoltare ca potențială sursă de finanțare pentru proiectele de investiții în infrastructura de apă necesare conformării la țintele asumate de România prin legislația națională care transpune directivele europene din domeniu.

2.1.3. Ajustarea prețurilor și tarifelor

Ajustarea de prețuri și tarife înseamnă, potrivit prevederilor art. 4 lit. c) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, *operațiunea de analiză a nivelului prețurilor și tarifelor existente și a structurii acestora, potrivit metodologiei elaborate și aprobate de autoritatea de reglementare competentă, prin care se asigură corelarea nivelului prețurilor și tarifelor stabilite anterior cu evoluția generală a prețurilor și tarifelor din economie.*

Avizarea ajustării prețurilor și tarifelor se face de către A.N.R.S.C. în limita parametrului de ajustare prevăzut în actul de atribuire a serviciului, în conformitate cu semnificația acestei noțiuni prevăzută la art. 4 lit. l) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, *parametru de ajustare - indicator la modificarea căruia se pot ajusta periodic prețurile și tarifele. Pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare parametrul de ajustare este indicele prețurilor de consum comunicat de Institutul Național de Statistică sau alt parametru de ajustare stabilit prin contractul de delegare a gestiunii serviciului.*

Parametrul de ajustare prevăzut în toate actele existente de atribuire a serviciului, respectiv hotărâri de dare în administrare și contracte de delegare, este Indicele prețului de consum total (IPC total) comunicat de Institutul Național de Statistică.

Prețurile și tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare se pot ajusta periodic, la un interval de minimum 3 luni, pe baza cererilor primite de la operatori, în baza creșterii indicelui prețului de consum total față de nivelul existent la data stabilirii sau, după caz, la data precedentei avizări.

Nivelul ajustat al prețurilor și tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare se determină pe baza analizei situației economico-financiare a operatorilor, precum și a influențelor reale primite în costuri determinate de evoluția indicelui prețului de consum total pe economie, în baza fișei de fundamentare pentru ajustarea sau modificarea prețului la apă și/sau a fișei de fundamentare pentru ajustarea sau modificarea tarifului de canalizare, prevăzute în anexele nr. 2a) și 2b) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007.

Metodologia de ajustare a prețurilor și tarifelor aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007 prevede analizarea fiecărui element de cheltuială din prisma influenței primite în costuri de evoluția IPC total și nu indexarea directă cu rata inflației, având în vedere că anumite elemente de cheltuieli nu sunt influențate de evoluția inflației, precum cheltuielile cu apa brută, cota de dezvoltare, amortizarea bunurilor aflate în proprietatea operatorului sau cota de profit.

Probleme apărute în practică la ajustarea nivelului prețurilor și tarifelor:

- ✓ redevența inclusă în preț/tarif este la un nivel mai mic decât cel avizată anterior sau calculată potrivit clauzelor din contractul de delegare;
- ✓ cota de pierderi de apă inclusă în preț este la un nivel mai mare decât cea avizată anterior sau aprobată de către autoritatea administrației publice locale;
- ✓ cota de profit nu se menține la nivelul avizat anterior.

2.1.4. Modificarea prețurilor și tarifelor

Modificarea de prețuri și tarife înseamnă, potrivit prevederilor art. 4 lit. d) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, *operațiunea de analiză a nivelului prețurilor și tarifelor actuale și a structurii acestora, potrivit metodologiei elaborate și aprobate de autoritatea de reglementare competentă, aplicabilă în situațiile în care intervin schimbări majore în structura costurilor care conduc la recalcularea prețurilor și tarifelor existente.*

Conform definiției, modificarea prețurilor și tarifelor poate fi inițiată atât în cazul în care nivelul prețurilor/tarifelor propuse este peste nivelul rezultat din aplicarea parametrului de ajustare, cât și în cazul în care este necesară o modificare a structurii costurilor, ca urmare a eliminării sau introducerii unor noi elemente de cheltuieli, precum contribuții, taxe, impozite prevăzute în Codul fiscal și/sau a altor cheltuieli stabilite în legislația privind calitatea apei potabile ori în legislația pentru protecția mediului.

Operatorii pot solicita, potrivit prevederilor art. 19 din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, avizarea modificării nivelului prețurilor și tarifelor, fundamentat pe elemente de cheltuieli potrivit fișelor din anexele 2a) și 2b), în următoarele situații:

a) la modificarea majoră a costurilor, determinată de punerea în funcțiune a unor instalații și utilaje pentru îmbunătățirea calitativă a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare și numai după intrarea în exploatare a acestora;

b) pentru cazurile care conduc la modificarea structurală a costurilor sau a cantităților produse, transportate sau distribuite ori la modificarea condițiilor de producție, transport sau distribuție, care determină modificarea costurilor cu o influență mai mare de 5% pe o perioadă de 3 luni consecutive.

A.N.R.S.C. analizează propunerile înaintate de operatori pentru modificarea prețurilor și tarifelor

Metodologia de modificare a prețurilor și tarifelor aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007 stabilește că A.N.R.S.C. analizează propunerile înaintate de către operatori criteriile având în vedere următoarele criterii:

a) pentru cheltuielile cu apa brută, energia electrică și materialele, cu pondere semnificativă în costuri, se ia în calcul modificarea prețurilor de aprovizionare față de precedentă avizare, în limita prețurilor de piață;

b) consumurile specifice de energie și materiale vor fi luate în calcul la nivelul celor avute în vedere la avizarea precedentă sau la nivelul rezultat ca urmare a intrării în exploatare a unor instalații și utilaje pentru îmbunătățirea calitativă a serviciilor publice;

c) cheltuielile cu personalul se fundamentează în funcție de legislația în vigoare, corelată cu principiul eficienței economice;

d) cheltuielile cu amortizarea și/sau redevența se iau în calcul, respectându-se reglementările legale în vigoare;

e) în prețul de livrare al apei se vor include pierderile de apă din sistemul de producere, transport și distribuție, aprobate de autoritățile administrației publice locale;

f) cantitățile de apă livrate și de ape reziduale procesate se vor lua în calcul la nivelul la care se face propunerea sau la nivelul rezultat ca urmare a punerii în funcțiune a unor instalații și utilaje pentru îmbunătățirea calitativă a serviciilor publice;

g) cota de profit se menține la nivelul avizat anterior, iar Fondul IID se va determina potrivit prevederilor legale în vigoare.

Probleme apărute în practică la modificarea nivelului prețurilor și tarifelor:

- ✓ aceleași ca la ajustarea prețurilor și tarifelor;
- ✓ fundamentarea cheltuielilor cu salariile personalului prin includerea costurilor estimate pentru posturile vacante;
- ✓ modificarea cheii de repartizare a cheltuielilor indirecte și generale ale societății preponderent către activitatea care aduce mai multe venituri;
- ✓ luarea în calcul a unor cantități de apă livrată, respectiv de apă uzată și meteorică procesată, mai mici decât cele realizate.

Analizarea și evaluarea propunerilor de ajustare/modificare a nivelului prețurilor și tarifelor este complexă și are un impact social deosebit, având în vedere procentul ridicat, de peste 80%, corecții negative făcute de A.N.R.S.C. față de nivelul solicitat de către operatori.

2.1.5. Metodologia aplicabilă prețurilor și tarifelor compuse

În vederea punerii în aplicare a prevederilor art. 36 alin. (3) din Legea nr. 241/2006, potrivit căreia *Operatorul are dreptul de a propune tarife compuse stabilite conform unei metodologii elaborate și aprobate de A.N.R.S.C., care cuprind o componentă fixă, proporțională cu cheltuielile necesare pentru menținerea în stare de funcționare și exploatarea în condiții de siguranță și eficiență a sistemului de alimentare cu apă și de canalizare, și una variabilă, în funcție de consumul de apă,*

respectiv de cantitatea de ape uzate evacuate, înregistrate la utilizatori, A.N.R.S.C. a conceput structura pe elemente de cheltuieli din fișele de fundamentare, prevăzute în anexele nr. 2a) și 2b) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, defalcată pe elemente de cheltuieli corespunzătoare cheltuielilor fixe și pe elemente de cheltuieli corespunzătoare cheltuielilor variabile, astfel încât operatorii să aibă posibilitatea de a supune avizării/aprobării prețuri/tarife compuse (binom).

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Metodologia aprobată prin Ordinul A.N.R.S.C. nr. 65/2007, prețurile și tarifele compuse pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare se stabilesc potrivit formulei:

$P = a + b$, unde:

a - (lei/consumator) reprezintă partea fixă a prețului/tarifului și se calculează potrivit formulei:

$$a = \frac{(C(f) + C(f) \times r\% + C(f) \times d\%)}{Q} \times Q(\text{medie/cs}), \text{ unde:}$$

$C(f)$ = cheltuieli fixe;

$r\%$ = cota de profit a operatorului sau a operatorului economic;

$d\%$ = cota de dezvoltare;

Q = cantitatea programată la nivelul anului în care se face propunerea;

$Q(\text{medie/cs})$ = cantitatea medie lunară pe consumator.

$Q(\text{medie/cs casnici})$ se determină ca raport între cantitatea medie lunară livrată consumatorilor casnici și numărul mediu al consumatorilor.

$Q(\text{medie/cs rest utilizatori})$ se va determina în două sau mai multe tranșe, în funcție de cantitățile contractate.

$Q(\text{medie/cs rest utilizatori})$ se va determina astfel încât să reflecte cât mai fidel cantitatea de apă contractată de utilizator;

b - preț/tarif pe mc reprezintă partea variabilă a prețului/tarifului și se determină potrivit formulei:

$$b = \frac{(C(v) + C(v) \times r\% + C(v) \times d\%)}{Q}, \text{ unde:}$$

$C(v)$ = cheltuieli variabile;

$r\%$ = cota de profit a operatorului sau a operatorului economic;

$d\%$ = cota de dezvoltare;

Q = cantitatea programată la nivelul anului în care se face propunerea.

Ajustarea sau modificarea prețurilor și tarifelor compuse la serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare se face în baza acelorași criterii stabilite la ajustarea sau modificarea prețurilor/tarifelor.

În prezent, nici un operator din România nu practică prețuri/tarife compuse, acestea fiind neatractive pentru operatori, având în vedere că cheltuielile fixe reprezintă circa 70% - 80 % din total cheltuieli, ca urmare a gradului redus de automatizare și de eficiență a personalului.

2.1.6. Aspecte privind implementarea reglementării economice

Metodologia aprobată prin Ordinul nr. 65/2007 permite atât operatorilor cât și ANRSC fundamentarea, respectiv analiza și evaluarea, rapidă a nivelului prețurilor și tarifelor, în cel mult 30 de zile.

Stabilirea prețurilor/tarifelor și ajustările tarifare se bazează pe costuri istorice, fără strategii de tarifare și/sau planuri de investiții.

Cu toate că în structura pe elemente de cheltuieli a prețului la apă, respectiv a tarifului de canalizare, sunt prevăzute toate componentele pentru constituirea sursei proprii de finanțare a investițiilor necesare conformării la directivele europene, aproape toate autoritățile administrației publice locale sunt interesate de menținerea prețurilor și tarifelor la un nivel cât mai scăzut, fără a aproba, din considerente electorale, includerea în nivelul prețului/tarifului a redevenței corespunzătoare infrastructurii de apă concesionate propriului operator, a unei cote de dezvoltare sau a unui profit reinvestit.

În plus, cota de pierderi de apă nu este aprobată ori este aprobată la un nivel infim de către autoritățile administrației publice locale, sub cel prevăzut în normativele tehnice.

Toate aceste aspecte legate de neincluderea de către autoritățile administrației publice locale a tuturor cheltuielilor în nivelul prețurilor și tarifelor conduce la diferențe evidente în raport cu prețurile și tarifele practicate de către operatorii regionali, la neasigurarea costurilor de întreținere și de reînnoire a infrastructurii existente, și nu în ultimul rând la neatingerea Țintelor de conformare de care sunt responsabile.

2.2. Analiza reglementării economice aferentă prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare prestate prin intermediul infrastructurii specifice dezvoltată din fonduri europene nerambursabile și/sau de la bugetul de stat

2.2.1. Cadrul general

Reglementarea economică care stă la baza elaborării strategiilor de tarifare aferente proiectelor de investiții în sistemele de alimentare cu apă și de canalizare care

se dezvoltă din fonduri publice asigurate, integral sau în parte, de la bugetul de stat și/sau din fonduri nerambursabile, pentru care finanțarea serviciului se face prin aplicarea de către operator a prețului/tarifului unic este **Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă aprobată prin H.G. nr. 677/2017, cu modificările și completările ulterioare.**

În conformitate cu dispozițiile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 241/2006, atribuțiile A.N.R.S.C. sunt limitate la aprobarea prețului/tarifului unic pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu strategia de tarificare și cu formulele prevăzute în contractul de delegare a gestiunii și/sau în contractele de cofinanțare, anexe la contractul de delegare.

2.2.2. Procedurile de avizare/aprobare a prețului/tarifului unic aplicabile operatorilor regionali

În funcție de stadiul lansării aplicațiilor pentru noile proiectele de investiții finanțate prin POIM 2014-2020, operatorii regionali se pot afla într-una din următoarele 5 situații:

- 1) Operatori regionali la care strategia de tarificare POS Mediu a expirat, caz în care se aplică normele metodologice aprobate prin Ordinul președintelui A.N.R.S.C. nr. 65/2007, iar ADI aprobă prețul/tariful unic în baza avizului A.N.R.S.C.;
- 2) Operatori regionali la care strategia de tarificare POS Mediu (ajustarea în termeni reali) a expirat, dar au stabilit, prin Contractul de împrumut, ca ajustarea prețului/tarifului unic să se facă, în continuare, numai cu inflația, caz în care se aplică formula de ajustare prevăzută în contractul de împrumut, iar ADI aprobă prețul/tariful unic în baza avizului A.N.R.S.C.;
- 3) Operatori regionali la care strategia de tarificare POS Mediu (ajustarea în termeni reali) a expirat, dar au stabilit, prin contractul de delegare, ca ajustarea prețului/tarifului unic să se facă, în continuare, numai cu inflația, caz în care se aplică formula de ajustare prevăzută în contractul de delegare, iar ADI aprobă prețul/tariful unic în baza avizului A.N.R.S.C.;
- 4) Operatori regionali care au extins strategia de tarificare POS Mediu, pe perioada implementării proiectelor fazate, caz în care se aplică strategia de tarificare din contractul de delegare, iar A.N.R.S.C. aprobă prețul/tariful unic, dacă operatorul respectă strategia tarifară;
- 5) Operatori regionali care au aprobată și inclusă, în contractul de delegare, strategia de tarificare POIM, caz în care A.N.R.S.C. aprobă prețul/tariful unic.

2.2.3. Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic aferent proiectelor de investiții finanțate prin POIM 2014 - 2020

În conformitate cu prevederile art. 29 alin. (11) lit. j) din Legea nr. 241/2006, OR și ADI au obligația să încheie un act adițional la contractul de delegare care să includă regulile, principiile și/sau formulele de ajustare și modificare a prețului/tarifului unic aferente contractelor de delegare prin care se implementează proiectele de investiții în infrastructura de apă dezvoltată din fonduri nerambursabile, concretizate într-un **Plan anual de evoluție a prețului/tarifului unic**.

Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic aferent proiectelor de investiții finanțate prin POIM 2014 - 2020 este structurat pe următoarele componente:

1. **Strategia tarifară**, sub formă de tabel, care prevede ajustările anuale în termeni reali (procente) a prețului/tarifului unic inițial (P_n / T_n), conform analizei cost-beneficiu, pe o perioadă de minimum 5 ani.

2. **Regula de ajustare** a prețului/tarifului unic, care prevede data ajustării și aplicării a noului nivel al prețului/tarifului unic, de regulă, la 1 iulie/1 ianuarie a fiecărui an.

3. **Formula de ajustare** a prețului/tarifului unic, care prevede parametrii de calcul ai ajustării tarifară, atât în termeni reali cât și cu inflația, la care se poate adăuga o componentă de estimare a inflației corespunzătoare perioadei dintre ultimul IPC total cunoscut la data solicitării ajustării și data la care va intra în vigoare noul preț/tarif unic aprobat.

Probleme apărute în practică: Majoritatea analizelor cost-beneficiu aferente contractelor de finanțare au prevăzută numai strategia de tarifară și nu toate componentele Planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic, fapt ce face dificilă atingerea la consens și aprobarea operativă a planului în adunarea generală a ADI.

2.2.4. Strategia de tarifară

Strategia de tarifară se realizează în baza analizei cost-beneficiu și prevede o planificare a evoluției creșterii prețului/tarifului unic, în termeni reali, pe o perioadă de minim 5 ani, care să asigure sustenabilitatea proiectelor de investiții finanțate prin POIM 2014 - 2020, reprezentată sub formă tabelară, conform exemplului de mai jos în care data prețului/tarifului unic inițial și data ajustării tarifară sunt orientative:

Strategia de tarificare	Creșteri în termeni reali					
Specificație	1 martie an n (Preț/tarif inițial: P_n/T_n) (lei/mc)	1 iulie (an n+1) (%)	1 iulie (an n+2) (%)	1 iulie (an n+3) (%)	1 iulie (an n+4) (%)	1 iulie (an n+5) (%)
Anul	n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5
Apă	P_n	%	%	%	%	%
Canal	T_n	%	%	%	%	%

Pentru ca strategia de tarificare să fie aplicabilă trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- prețul/tariful inițial să fie exprimat în lei/mc;
- să fie stabilită data prețului/tarifului inițial: P_n/T_n (ex.: 1 martie);
- operatorul regional să fi practicat respectivul preț/tarif la data stabilirii prețului/tarifului inițial;
- prețul/tariful unic inițial va fi la nivelul ultimului preț/tarif avizat/aprobat de către A.N.R.S.C./ADI
- ajustările în termeni reali să fie exprimate în procente (%);
- să fie stabilită data ajustării anuale în termeni reali (ex.: 1 iulie);
- data ajustării anuale din contractul de împrumut (pentru partea de cofinanțare) trebuie să fie aceeași cu data ajustării anuale din strategia tarifară (contractul de finanțare/contractul de delegare)

Probleme apărute în practică:

- ✓ prețul/tariful inițial este prevăzut în Euro/mc și nu lei/mc;
- ✓ nu este stabilită data prețului/tarifului inițial de la care se calculează ajustările tarifare;

- ✓ nivelul prețului/tarifului inițial nu corespunde cu cel practicat de operator la data stabilirii;
- ✓ doar unul dintre tarife, prețul ori tariful inițial, corespunde cu cel practicat de operator la data stabilirii;
- ✓ creșterile în termeni reali sunt prevăzute Euro/mc și nu în procente;
- ✓ nu este stabilită data la care se realizează ajustarea anuală în termeni reali.
- ✓ necorelare între data ajustării anuale prevăzută în contractul de împrumut și data ajustării anuale prevăzută în contractul de finanțare/contractul de delegare, caz în care primează regula de ajustare din contractul de finanțare.

2.2.5. Regula de ajustare

Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic prevede pe lângă creșterea în termeni reali prevăzută în strategia de tarificare și o creștere anuală cu inflația, potrivit exemplului de mai jos:

Prețul/tariful unic se ajustează atât cu creșterile în termeni reali, cât și cu inflația, la data de 1 iulie a fiecărui an.

Pentru ca regula de ajustare din contractul de delegare să fie aplicabilă trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) data stabilită pentru ajustarea cu inflația prin regula de ajustare trebuie să fie identică cu data ajustării anuale în termeni reali prevăzută în strategia tarifară;
- b) data ajustării anuale cu inflația din contractul de împrumut (pentru partea de cofinanțare) trebuie să fie aceeași cu data ajustării anuale în termeni reali și cu inflația din contractul de finanțare/contractul de delegare)

Probleme apărute în practică:

- ✓ necorelare între data ajustării anuale cu inflația și data ajustării anuale în termeni reali din strategia de tarificare;
- ✓ necorelare data ajustării anuale cu inflația prevăzută în contractul de împrumut și data ajustării anuale cu inflația prevăzută în contractul de delegare.

2.2.6. Formula de ajustare

De regulă, în cadrul planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic se utilizează următoarea formulă:

$$P_{n+i}/T_{n+i}=P_n /T_n * (1+a_{n+1}) * ... * (1+a_{n+i}) * I_{n+i}$$

unde:

- P_n /T_n este prețul/tariful unic inițial;
- $a_{n+1}, a_{n+2}, \dots, a_{n+i}$ este ajustarea în termeni reali a prețului/tarifului unic la data $n+1, n+2, \dots$ respectiv $n+i$;
- I_{n+i} este inflația aferentă ajustării $n+i$, calculată astfel:
- $I_{n+i} = CPI * (1 + INF)^{m/12} / INF$

unde:

- CPI este cel mai recent indice al prețurilor disponibil, la data solicitării operatorului;
- IPI este indicele prețului inițial calculat de la data de referință octombrie 1990 și până la data prețului/tarifului inițial; (%)
- INF este rata inflației pentru perioada de 12 luni înainte de cel mai recent indice al prețurilor disponibil;
- m este numărul de luni între data celui mai recent indice de preț disponibil și data aplicării noului preț/tarif unic.

Pentru ca formula de ajustare să fie aplicabilă trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) data și nivelul prețului/tarifului inițial vor fi identice cu cele din strategia de tarifare;
- b) data până la care se calculează indicele prețurilor inițial (IPI) să fie aceeași cu data stabilirii prețului/tarifului inițial (P_n/T_n);

Probleme apărute în practică: Necorelare între data stabilirii prețului/tarifului inițial (P_n/T_n) și data indicelui prețurilor inițial (IPI).

2.2.7. Competențe privind aprobarea strategiei de tarificare și a formulei de ajustare din Planul anual de evoluție a prețului/tarifului unic și includerea acestuia în contractul de delegare

2.2.7.1. Aprobarea strategiei de tarificare

Strategia de tarificare se aprobă de către fiecare UAT membră ADI (art. 35 alin. (3) din Legea nr. 241/2006), ținând cont de următoarele cerințe:

- a) strategia de tarificare aprobată de către UAT trebuie să fie aceeași cu cea din Contractul de finanțare încheiat între MFE - AM POIM și operatorul regional;
- b) A.N.R.S.C. nu are atributul de a aviza/aproba strategia de tarificare;
- c) ADI nu are atributul de a aviza/aproba strategia de tarificare.

Probleme apărute în practică:

- ✓ strategia tarifară este aprobată de către ADI și nu de către fiecare UAT membră ADI, ceea ce conduce la întârzierea punerii în aplicare a strategiei până la aprobarea acesteia conform dispozițiilor legale în vigoare;
- ✓ strategia de tarificare nu este aprobată de către una sau mai multe UAT membre ADI, ceea ce conduce la imposibilitatea aplicării strategiei pe toată perioada cât respectivele UAT sunt membre ADI.

2.2.7.2. Aprobarea formulei de ajustare

Formula de ajustare se aprobă de către ADI, în baza avizului A.N.R.S.C. (art. 36 alin. (2) din Legea nr. 241/2006)

Cerințe avute în vedere la aprobarea formulei de ajustare:

- a) operatorii regionali au obligația să solicite la ANRSC avizarea formulei de ajustare, înainte de a proceda la supunerea spre aprobare a acesteia în adunarea generală a ADI;
- b) UAT membre ADI nu au atributul de a aproba formula de ajustare tarifară.

Probleme apărute în practică :

- ✓ nu s-a solicitat întotdeauna avizarea de către A.N.R.S.C. a formulei de ajustare, iar formula aprobată în adunarea generală a ADI a fost eronată;
- ✓ formula de ajustare a fost supusă aprobării fiecărei UAT membre ADI împreună cu strategia de tarificare, iar erorile din formula de ajustare cu privire la data stabilirii

prețului/tarifului inițial (P_n/T_n) și/sau a indicelui prețurilor inițial (IPI) au condus la reluarea procesului de aprobare a strategiei de tarificare.

- ✓ prețul/tariful unic inițial nu este la nivelul ultimului preț/tarif avizat/aprobat de către A.N.R.S.C.

2.2.7.3. Aprobarea includerii Planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic în Contractul de delegare

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (3) lit. d²) coroborate cu prevederile art. 10 alin. (5) din Legea nr. 51/2006, modificarea contractului de delegare, prin act adițional, în vederea includerii noului Plan de evoluție a prețului/tarifului unic aferent POIM, prin înlocuirea Planului anterior POS Mediu ori a procedurii de ajustare existente, se aprobă de către adunarea generală a ADI în baza mandatului special primit de la UAT membre.

În plus, ADI va mai aproba, includerea în contractul de delegare a clauzelor referitoare la:

- ✓ competența A.N.R.S.C. de aprobare a prețului/tarifului unic conform Planului de evoluție a prețului/tarifului unic aferent POIM;
- ✓ nivelul prețului/tarifului pentru UAT nou preluate să fie egal cu nivelul prețului/tarifului unic practicat de către operator la data preluării UAT, fără a se solicita avizul sau aprobarea de către ANRSC/ADI.

În expunerea de motive a hotărârii adunării generale a ADI privind aprobarea includerii Planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic, trebuie menționate:

- a) hotărârile adoptate de către fiecare UAT membră ADI pentru aprobarea strategiei de tarificare;
- b) avizul A.N.R.S.C. pentru formula de ajustare;
- c) temeiul legal pentru aprobarea modificării contractului de delegare (art. 8 alin. (3) lit. d²) din Legea nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Probleme apărute în practică:

- ✓ ADI a aprobat extinderea Planului anual de evoluție a prețului/tarifului unic și către prețul de furnizare al apei în alt sistem public de alimentare cu apă ori către tariful de preluare a apelor uzate din alt sistem public de canalizare, ceea ce a condus la o creștere semnificativă și artificială a nivelului acestor prețuri/tarife cu afectarea gradului de suportabilitate al populației din UAT

învecinate. Aceste prețuri/tarife de furnizare a apei/de preluare a apei uzate dintr-un sistem public în altul se vor fundamenta numai în baza prevederilor din Ordinul președintelui A.N.R.S.C. nr. 65/2007;

- ✓ ADI nu a eliminat din contractul de delegare Planul/procedura anterioară de ajustare, în contract regăsindu-se atât procedura de ajustare anterioară cât și cea nouă, ceea ce conduce la imposibilitatea aprobării prețului/tarifului unic ca urmare a regulilor și formulelor diferite de ajustare.

2.2.8. Aspecte privind implementarea reglementării economice

Strategia de tarificare aferentă analizei cost-beneficiu pentru proiectul de investiții ce urmează a fi dezvoltat se elaborează într-o perioadă relativ mare de timp, de circa 1 - 1,5 ani, existând discontinuitate între proiectele de investiții POS Mediu și POIM.

Considerente privind performanța operatorilor regionali:

- Tarifele nu au mai fost ajustate substanțial între proiecte, astfel încât la nivelul anului 2019, 80% dintre operatori fiind sub pragul minim de 2.5%
- Apa care nu aduce venituri, este în continuare o problemă majoră, îngrijorătoare fiind componenta comercială care nu este identificată și redusă/eliminată
- Diferențele între performanțele OR s-au accentuat, atât ca urmare a creșterii ariei de operare (prin preluarea de zone rurale) dar și prin programe diferite de eficientizare. În general operatorii mari (ca populație deservită, cantități fizice vândute) au o performanță mai bună și manifestă o reținere față de extinderea ariei de operare
- Capacitate diferită a OR de a genera noi proiecte mari de investiții
- Gradul de conectare a consumatorilor este inferior celui prognozat
- Performanțele financiare ale operatorilor regionali au început să scadă din 2016 și tendința va continua, în principal ca urmare a creșterii costurilor cu personalul datorită creșterii salariului minim pe economie, respectiv extinderea operării în localități mici, cu populație dispersată sau care refuză conectarea
- OR nu dispun de programe adecvate de management al activelor pentru a include amortizarea echivalentă a noilor investiții în tarife, fiind problematică asigurarea sustenabilității infrastructurii de apă pe termen lung.

În prezent, operatorii regionali pregătesc bugete pentru un an în avans fără a realiza o planificare a afacerilor corespunzătoare pe termen mediu sau planuri de investiții multianuale din surse proprii.

Nici un operator care a implementat proiecte de investiții finanțate din fonduri asigurate de la bugetul de stat prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) nu a elaborat strategia de tarificare în baza Metodologiei analiză cost-beneficiu aprobată prin H.G. nr. 677/2017, fapt ce a condus la diferențe evidente între prețurile și tarifele practicate de operatorii regionali și prețurile și tarifele operatorilor care au beneficiat de investiții realizate prin PNDL.

În Anexa nr. 3 este prezentată situația prețurilor/tarifelor avizate/aprobrate de către A.N.R.S.C. pentru operatorii regionali, până la data de 17.07.2020, iar în Anexele 3.1 și 3.2 sunt prezentate situațiile privind prețurile/tarifele practicate de operatorii regionali pentru furnizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare:

- Anexa nr. 3.1 - Situația ponderii nivelului prețurilor/tarifelor practicate de operatorii regionali pentru furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare
- Anexa nr. 3.2 - Situația nivelului prețurilor/ tarifelor practicate de operatorii regionali pentru furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare

2.3. Analiza reglementării economice aferentă contractului de concesiune încheiat între municipiul București și S.C. APA NOVA București S.A.

2.3.1. Cadrul general

Contractul de Concesiune nr. 1239/2000 încheiat între Municipiul București și S.C. APA NOVA BUCUREȘTI S.A. a fost atribuit prin *licitație publică internațională* cu preselecție, organizată în baza **Hotărârii Consiliului General al Municipiului București nr. 54/25.02.1999** prin care s-au aprobat procedurile de licitație necesare pentru organizarea unei *licitații publice deschise*, cu preselecție, în vederea realizării tranzacției de CONCESIONARE pentru 25 de ani, a serviciilor de alimentare cu apă potabilă și canalizare, prin realizarea unui contract de concesiune pentru exploatarea serviciilor.

Modelul de *contract de concesiune* a fost elaborat de IFC (International Finance Corporation), membru al Băncii Mondiale.

Prin **Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 295/16.12.1999** s-au aprobat procedurile de selecție pentru desemnarea ofertantului câștigător al *licitației publice internaționale* cu preselecție, în vederea acordării concesiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare și modelul de contract de concesiune sub „*sintagma*” *contract-cadru*” întrucât în momentul aprobării Contractului de Concesiune de CGMB lipsește un element fundamental, respectiv tariful pentru serviciile ce fac obiectul Contractului de Concesiune. Acest element va fi introdus în

contract după semnarea câștigătorului licitației în baza ofertei de tarif depusă de acesta, fără a se putea opera alte modificări în conținutul contractului”.

Câștigătorul licitației internaționale, a fost desemnat S.C. APA NOVA BUCUREȘTI S.A. și a fost semnat *Contractul de Concesiune nr.1239/2000* pe durata de 25 de ani, cu posibilitate de prelungire. (în prezent, acesta este prelungit cu jumătate din durata sa inițială, respectiv cu 12,5 ani).

Pentru intrarea în vigoare a Contractului au fost prevăzute în Caietul de Sarcini (Partea a IV-a din Contract) următoarele Condiții Suspensive:

- 1) ***adoptarea unei ordonanțe de urgență a Guvernului/hotărâre care va stabili principiile, procedurile, metodologia, definițiile aferente și formulele de stabilire și ajustare a tarifelor***, în conformitate cu prevederile de la art. 1 pct.2 din Caietul de Sarcini;
- 2) ***desemnarea în mod exclusiv a Oficiului Concurenței să acționeze în calitate de Autoritate de Reglementare Economica (RE) în conformitate cu acest Caiet de Sarcini, în așa fel încât nici o altă entitate română nu va putea să se amestece în deciziile RE, inclusiv aprobarea Ajustării Extraordinare a Tarifului și a Revizuirii Periodice și Ajustării de Refundamentare***, în conformitate cu prevederile de la art. 1 pct.2 din Caietul de Sarcini.

Ca urmare, a fost adoptată **Hotărârea Guvernului nr. 1019/26.10.2000 privind aprobarea metodologiei de stabilire și ajustare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul București**, care reprezintă reglementarea economică aplicabilă Contractului de Concesiune nr.1239/2000 încheiat între municipiul București și S.C. APA NOVA București S.A., societate cu capital social mixt, având ca acționari Veolia Eau-Compagnie Générale Des Eaux cu 73,69% din capitalul societății, Municipiul București cu 16,31% și Asociația ESOP a Salariaților din Apa Nova cu 10%.

2.3.2. Reglementatorul economic al concesiunii

În conformitate cu prevederile art. 2 din H.G. nr. 1019/2000, **Oficiul Concurenței** a fost desemnat în calitate de **autoritate de reglementare economică a concesiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul București**.

Ulterior, după înființarea A.N.R.S.C. în anul 2002, în temeiul art. 23 din Legea serviciilor de gospodărie comunală nr. 326/2001 (abrogată de Legea nr. 51/2006), prin **Ordonanța Guvernului nr. 32/2002** privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și de canalizare, aprobată prin Legea nr. 634/2002, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 35/2003, aprobată prin Legea nr. 194/2003, a fost transferată **competența de avizare a prețurilor și tarifelor pentru**

serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare de la Oficiul Concurenței la A.N.R.S.C..

Prevederile Ordonanței Guvernului nr. 32/2002, referitoare la **calitatea A.N.R.S.C. de reglementator economic** al prețurilor și tarifelor aferente contractelor de delegare care au reguli și formule de ajustare tarifară stabilite prin hotărâre a Guvernului, au fost preluate în legislația actuală, la art. 35 alin. (11) din Legea nr.241/2006, potrivit căreia *Dispozițiile alin. (9) și (10) se aplică și operatorilor ale căror prețuri/tarife se determină în baza unor reguli sau formule stabilite în contractul de delegare sau prin hotărâre a Guvernului. După stabilirea prețurilor/tarifelor, ajustările ulterioare se vor efectua conform regulilor sau formulelor prevăzute în contractele de delegare sau în hotărârile Guvernului.*

Potrivit art. 3 din H.G. nr. 1019/2000, **autoritatea de reglementare economică (ANRSC) are obligația de a aviza structura și ajustarea tarifelor pentru apa potabilă și canalizare în conformitate cu dispozițiile prezentei hotărâri și ale contractului de concesiune și de a colabora cu autoritatea de reglementare tehnică a concesiunii (ARBAC), înființată prin Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 27/1999, cu comisia de experți constituită conform prevederilor contractului de concesiune și cu părțile la contractul de concesiune.**

2.3.3. Ajustările tarifare și termenele de avizare ale acestora

Hotărârea Guvernului nr. 1019/2000 prevede avizarea de către reglementatorul economic a următoarelor categorii de ajustări ale tarifelor pentru apa potabilă și canalizare:

- a) **ajustările tarifare de pornire** definite în contractul de concesiune, în conformitate cu primele doua tarife incluse în oferta concesionarului la licitația menționată la art. 1, respectiv T1 și T2, pe care concesionarul are dreptul să le aplice la data intrării în vigoare a contractului de concesiune (tariful T1) și, respectiv, după trecerea unui an de la data intrării în vigoare a contractului de concesiune (tariful T2);*
- b) **ajustări tarifare referitoare la atingerea nivelurilor de servicii** prevăzute în contractul de concesiune în conformitate cu ofertele de tarif T3, T4, T6, T11 și T16, astfel cum sunt definite în contractul de concesiune;*
- c) **ajustări tarifare ordinare**, astfel cum sunt definite în contractul de concesiune;*
- d) **ajustări tarifare extraordinare**, astfel cum sunt definite în contractul de concesiune;*
- e) **revizuiți tarifare periodice și ajustări tarifare de refundamentare**, astfel cum sunt definite în contractul de concesiune;*

*f) **ajustarea tarifară pentru recuperarea financiară, astfel cum este definită în contractul de concesiune.***

Pentru **termenele de avizare a ajustărilor tarifare** sunt prevăzute următoarele termene:

- a) **3 zile lucrătoare de la data primirii solicitării concesionarului, pentru ajustările tarifare de pornire, ajustări tarifare referitoare la atingerea nivelurilor de servicii, ajustări tarifare ordinare și ajustarea tarifară pentru recuperarea financiară;***
- b) **5 zile lucrătoare de la data primirii raportului comisiei de experți, pentru ajustări tarifare extraordinare, revizuri tarifare periodice și ajustări tarifare de refundamentare.***

Toate prevederile referitoare la tarife și ajustări din Hotărârea Guvernului nr.1019/2000 se regăsesc și în Contractul de Concesiune nr. 1239/2000.

În perioada 2003 - 2020 au fost aplicate numai ajustări tarifare ordinare și ajustări extraordinare ale prețului pentru apa potabilă și canalizare, fiind emise de către A.N.R.S.C. 12 avize pentru aprobarea de ajustări tarifare ordinare și 17 avize pentru aprobarea de ajustări tarifare extraordinare pozitive și negative, în conformitate cu Situația ajutărilor tarifare pentru S.C. APA NOVA București S.A. din Anexa nr. 1.

2.3.4 Procedurile de ajustare tarifară ordinară și de ajustare tarifară extraordinară

Procedurile de realizare a ajustărilor tarifare sunt prezentate în Anexa B - Metodologie și Formule din Partea a - IV a, la Caietul de Sarcini a Contractului de Concesiune.

Ajustarea Tarifară Ordinară se implementează în conformitate cu prevederile Clauzei 4.0 din Caietul de Sarcini, Partea a - IV a la Contractul de Concesiune, potrivit căroră ***Reglementatorul Economic va aproba implementarea Ajustării Tarifare în interval de 3 zile lucrătoare*** de la prezentarea de către Concesionar a Notificării privind Ajustarea Tarifară. O astfel de aprobare va cuprinde exclusiv verificarea implementării adecvate a procedurilor și formulele relevante de ajustare tarifară, inclusiv veridicitatea datelor incluse în acestea”, comparativ cu cea aplicată celorlalți operatori pentru care termenul de soluționare este de **30 zile** de la data depunerii unei documentații complete.

Formula de calcul a ajustării tarifare ordinare din Anexa B, Partea a - IV a, la Caietul de Sarcini a Contractului de Concesiune este următoarea:

$$R_{m-1} = \left[\left(W_d \times \frac{CPI_{m-1} - CPI_0}{CPI_0} \times X \right) + \left(W_{fd} \times \frac{E_{m-1} - E_0}{E_0} \times Y \right) + \left(W_{f0} \times \frac{EUI_{m-1} \times E_{m-1} - EUI_0 \times E_0}{EUI_0 \times E_0} \times Z \right) \right]$$

Această formulă de calcul cuprinde 3 elemente:

1. Structură a formulei ce se modifică cu indicele prețurilor de consum publicat de buletinul statistic lunar al Comisiei Naționale de Statistică din România (în prezent Institutul Național de Statistică);

2. Structură a formulei ce se modifică cu indicele prețurilor de consum din Uniunea Monetară (MUIP) - EU15 care monitorizează inflația în zona EU - 15, respectiv zona euro (Belgia, Germania, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Luxembourg, Olanda, Austria, Portugalia, Finlanda), plus Danemarca, Grecia, Suedia și Marea Britanie. MUIP se calculează pe baza Indicilor Armonizați ai Prețurilor de Consum al țărilor membre și sunt folosiți de Comisia Europeană și de Banca Centrală Europeană la evaluarea convergenței inflației, conform Tratatului Uniunii Europene;

3. Structură a formulei ce se modifică cu rata de schimb leu/Euro publicată de Banca Națională a României în ziua a 20-a a lunii relevante.

Ajustarea tarifară ordinară va fi implementată numai dacă indicele prețurilor de consum calculat potrivit formulei prevăzute în contract depășește valoarea de 5%.

Ajustarea Tarifară Extraordinară (ExTA) se implementează în conformitate cu prevederile Clauzei 5.0 din Caietul de Sarcini, Partea a - IV a la Contractul de Concesiune, potrivit căreia Clauza 5.0 din Caietul de Sarcini, Partea a - IV a la Contractul de Concesiune, potrivit căreia *RE va aproba implementarea Ajustării Tarifare în interval de 5 (cinci) zile lucrătoare de la primirea Raportului Comisiei de Experți. La aprobarea cererii de efectuare a ajustării tarifare mai sus menționate, RE se va baza în exclusivitate pe analiza și concluziile-recomandările incluse în Raportul Comisiei de Experți*, comparativ cu legislația aplicată celorlalți operatori care nu prevede ajustări extraordinare și nici fundamentarea justificării în baza unui Raport elaborat de o Comisie de Experți.

A.N.R.S.C. nu are dreptul să ia nici o decizie cu privire la solicitarea ajustării tarifare (TAR) depusă de către Concesionar înainte de primirea Raportului Comisiei de Experți, conform clauzei 3.2 din Anexa A la Caietul de Sarcini, Partea a IV-a, respectiv *RE nu va lua nici o decizie referitoare la TAR înainte de primirea Raportului Comisiei de Experți*.

În situația în care Comisia de Experți nu va lua în considerare argumentele aduse de A.N.R.S.C., A.N.R.S.C. are obligația să soluționeze cererea de ajustare tarifară (TAR) conform recomandărilor din Raportul Comisiei de Experți, conform clauzei 3.3

din Anexa A la Caietul de Sarcini, Partea a IV-a, respectiv ***RE va aproba sau va respinge TAR în interval de 5 (cinci) zile lucrătoare de la primirea Raportului Comisiei de Experți, bazându-se exclusiv pe concluziile-recomandările cuprinse în acesta.***

În cazul unui refuz al A.N.R.S.C. de a aproba solicitarea de ajustare tarifară conform recomandării din Raportul Comisiei de Experți, A.N.R.S.C. are obligația, conform clauzei 3.4 din Anexa A la Caietul de Sarcini, Partea a IV-a, de a comunica Comisei de Experți motivele refuzului, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea Raportului, iar dacă *Comisia de Experți nu va fi de acord cu motivele prezentate de RE, sau în cazul în care RE nu va comunica aceste motive în interval de 5 (cinci) zile lucrătoare*, APA NOVA București are dreptul:

- 1) ***de a da în judecată A.N.R.S.C. pentru a-i cere despăgubiri conform legilor din România;***
- 2) ***de a solicita Primăriei Generale a Municipiului București compensațiile prevăzute pentru Refuzul Ajustării, conform procedurii prezentate în Clauza 21 a Contractului de Concesiune, respectiv:***
 - a) ***o prelungire a duratei Contractului de Concesiune;***

NOTĂ: Prolungirea Contractului va fi stabilită prin decizie a Comisiei de Experți, Primăria Generală a Municipiului București neavând posibilitatea să obiecteze, conform Clauzei 7.1.3 din Contractul de Concesiune nr. 1239/2000, respectiv *Durata Contractului se prelungește prin decizia Comisiei de Experți, în conformitate cu prevederile Clauzelor 21 sau 47.4 ale prezentului Contract.*
 - b) ***o ajustare a tarifului (alta decât ajustarea Tarifului care a făcut obiectul Refuzului Ajustării);***
 - c) ***orice combinație a acestora.***

O modificare legislativă care are ca efect *pierderi de venituri sau creșteri ale cheltuielilor* APA NOVA București este considerată o ***Modificare Discriminatorie a Legii*** din categoria “Evenimentelor Extraordinare” care ***pot antrena o cerere pentru o ajustare tarifară extraordinară***, conform Clauzei 5.2 (ii) din Caietul de Sarcini, Partea a IV-a.

Toate litigiile în legătură cu Contractul de Concesiune nr. 1239/2000 se soluționează *în mod definitiv prin arbitraj organizat conform Regulilor UNCITRAL pentru Conciliere și Arbitraj*, iar Arbitrajul va ține loc de orice alt remediu și hotărârea completului arbitral va fi definitivă și obligatorie și executorie asupra fiecăreia dintre Părți, de către orice instanță judecătorească care este competentă în acest scop, conform Clauzei 57.17 privind Arbitrajul din Contract de Concesiune nr. 1239/2000.

2.3.5. Aspecte privind reglementarea economică a Contractului de concesiune nr.1239/2000

2.3.5.1. Aspecte privind ajustarea tarifară

Termenele de analiză și evaluare de către RE (ANRSC) a ajutărilor tarifare, respectiv de 3 zile lucrătoare pentru ajustarea tarifară ordinară și 5 zile lucrătoare pentru ajustarea tarifară extraordinară sunt extrem de mici în raport cu impactul social al majorării tarifului, Apa Nova București (ANB) deținând o cotă de 11% pe piața națională a serviciilor publice de alimentare cu apă și de 13% pe piața națională a serviciilor publice de canalizare.

Potrivit pct.13.0 din Caietul de sarcini, Partea a IV-a "Tariful" din Contractul de Concesiune nr. 1239/2000, prevede că, în cazul în care RE (A.N.R.S.C.) va acționa în mod abuziv sau nu va acționa conform procedurilor și în limitele puterilor sale de aprobare menționate în prezenta, concesionarul va avea dreptul să folosească toate drepturile de acțiune care îi stau la dispoziție conform Legii, și va avea dreptul să ceară compensații financiare pentru refuzul ajustării.

Pentru evitarea oricărui diferend, ANB ar trebui să aibă o mai mare deschidere și o mai bună comunicare cu RE (ANRSC) atunci când intenționează să procedeze la o ajustare tarifară.

2.3.5.2. Aspecte privind schimbarea structurii tarifare

Pentru evitarea oricărui dubiu, conform Caietului de Sarcini, Partea a - IV a, clauza 1.8, **Schimbarea Structurii Tarifare nu reprezintă o ajustare tarifară**, tariful cumulat pentru apă potabilă și canalizare rămânând neschimbat.

Contractul de Concesiune nr.1239/2000 a intrat în vigoare la data de 17.11.2000. La acea dată, ponderile în cadrul tarifului mediu combinat de apă potabilă și canalizare erau de **82% pentru apa potabilă și 18% pentru canalizare**.

Tarifele erau justificate în special de nivelul și ponderea costurilor pentru fiecare activitate principală a Regiei Generale de Apă. Din această distribuție poate fi ușor remarcată preocuparea majoră privind îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă, în timp ce canalizarea nu avea presiunea angajamentelor privind protejarea mediului înconjurător.

Conform Contractului de Concesiune, Caietul de Sarcini, Partea a - IV a, clauza 1.4.3. pentru fiecare Ajustare Tarifară (ΔT) calculată ulterior intrării în vigoare a Contractului, S.C. APA NOVA BUCUREȘTI S.A. a aplicat încă de la început o medie ponderată a creșterii sau descreșterii procentuale a tarifului ($\Delta T/PT_{t-1}$) fiecărei componente a acestuia (apă potabilă, respectiv canalizare), în mod egal. Astfel, diferența semnificativă între ponderea tarifului apei potabile (82%) și a tarifului la

canalizare (18%) în tariful cumulat, existentă încă de la începutul Concesiunii, s-a păstrat până în anul 2016.

Deși Contractul de Concesiune prevede posibilitatea Schimbării Structurii Tarifare după anul 3 al Concesiunii, de cel mult 3 ori pe durata Concesiunii și la o distanță de minim 5 ani între aceste modificări (conform Caietului de Sarcini, Partea a - IV a, clauza 1.6.), **până în anul 2016 nu a fost solicitată și aplicată nicio schimbare a structurii tarifare.**

Începând cu anul 2008, necesitatea reducerii riscului de inundații, precum și cea de a răspunde cerințelor legate de protejarea mediului înconjurător, au fost analizate de Municipality București, soluția considerată viabilă fiind constituirea rapidă a unui sistem integrat de canalizare, cu o gestionare unitară, responsabilă și atent supravegheată. Efectele mobilizării pentru atingerea acestui obiectiv s-au concretizat în anul 2011, când, prin Actele Adicionale nr.7/2011 și nr.123/2011, Caseta de Ape Uzate și Stația de Epurare Glina - Faza I au fost predate către ANB în vederea administrării.

Pentru a răspunde cerințelor contractuale, ANB a realizat investiții masive și a mobilizat resurse semnificative pentru operarea și întreținerea celor două obiective de importanță strategică. Rezultatele operaționale obținute de la preluarea celor două obiective arată calitatea măsurilor întreprinse de ANB. Este acum evident, că îmbunătățirea comportării sistemului de canalizare în caz de ploaie este radicală, unele inundații putând apărea doar în condiții pluviometrice extreme. În ceea ce privește apele uzate, modul de funcționare a Stației de Epurare asigură o reducere substanțială a poluării râului Dâmbovița.

Aceste lucruri au avut însă și un alt efect, generând o modificare semnificativă în bilanțul costurilor alocate activităților principale ale societății, ponderea costurilor pentru activitatea de canalizare - epurare crescând.

În aceste condiții, modul actual de aplicare a principiilor europene "plătește apa" și "poluatorul plătește" a devenit inechitabil. Practic, prin tariful apei potabile erau acoperite o mare parte a costurilor pentru activitatea de canalizare - epurare, iar clienții care beneficiau numai de unul din cele două servicii, fie plăteau prea mult (pentru alimentarea cu apă potabilă), fie insuficient (pentru canalizare - epurare).

Drept efect, prin Actul Adicional nr.10/2013, aprobat prin Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr.245/2013, Municipality a solicitat ANB să țină cont de realitatea actuală și să urmărească reducerea dezechilibrului tarifar.

Potrivit clauzei 23.4 din Actul Adicional nr.10/2013, Schimbarea Structurii Tarifare este considerată o prioritate și trebuia propusă până la data de 31.03.2015. Părțile au decis la sfârșitul anului 2014 și au validat prin Protocolul semnat la

01.09.2015, amânarea acestei măsuri până la punerea în funcțiune a Stației de Epurare Ape Uzate Glina Faza II.

Astfel, pentru a putea fi efectuată Schimbarea Structurii Tarifare, este necesar să fie îndeplinite două condiții, așa cum este prevăzut în clauza 1.6.1, Partea a - IV a, Caietul de Sarcini, din Contractul de Concesiune, după cum urmează:

- a) *75% din Facturile ultimei luni plătite de Clienți să nu prevadă o creștere mai mare de 20%, dacă sunt recalculat conform structurii tarifare propuse;*
- b) *Venitul total al concesionarului în ultimele 12 luni să nu crească cu mai mult de 5% dacă este recalculat pe baza structurii tarifare propuse și a volumului consumului facturat în perioada respectivă.*

De asemenea, clauza 1.6.3, prevede că "reglementatorul economic (A.N.R.S.C.) va aproba implementarea Ajustării Tarifare în interval de 5 zile lucrătoare de la primirea Raportului Comisiei de Experți. La aprobarea cererii de efectuare a ajustării tarifare mai sus menționate A.N.R.S.C. se va baza în exclusivitate pe analiza și concluziile - recomandările incluse în Raportul Comisiei de Experți".

Pentru evitarea oricărui dubiu, conform Caietului de Sarcini, Partea a - IV a, clauza 1.8, **Schimbarea Structurii Tarifare nu reprezintă o ajustare tarifară**, tariful cumulat pentru apă potabilă și canalizare rămânând neschimbat.

Pct. 5.4. din Anexa A "Procedurile de realizare a ajustărilor tarifare", ale Contractului de Concesiune nr.1239/2000, prevede următoarele: "cu excepția respingerii Schimbării Structurii Tarifare pe baza recomandărilor Comisiei de Experți, **A.N.R.S.C. nu va avea dreptul să aibă obiecții la Schimbarea Structurii Tarifare**".

În prezent, ponderile în cadrul tarifului mediu combinat de apă potabilă și canalizare sunt de **65,5% pentru apa potabilă și 34,5% pentru canalizare**.

2.4. Analiza reglementării economice aferentă contractului de concesiune încheiat între municipiul Ploiești și S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L.

2.4.1. Cadrul general

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul Ploiești se prestează în baza **Contractului de concesiune FN din data de 14.05.2000**, încheiat, pe o perioadă de **25 ani de la data semnării contractului**, între Consiliul Local al Municipiului Ploiești, în calitate de concedent, pe de o parte și **S.C. Apa Nova Ploiești S.R.L.**, în calitate de concesionar, pe de altă parte.

Hotărârea Guvernului nr. 149/2002 privind stabilirea și ajustarea tarifelor pentru furnizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul Ploiești, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare

H.G. nr. 149/2002, reprezintă reglementarea economică aplicabilă Contractului de concesiune din 14.05.2000 încheiat între municipiul Ploiești și S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L., persoană juridică română, constituită pe baza unui parteneriat public-privat, sub forma unei societăți comerciale mixte cu răspundere limitată, asociați fiind: Municipiul Ploiești cu 26,78% din capital și Compagnie Générale des Eaux - Groupe Veolia Eau (Franța) cu 73,22%.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) din H.G. nr. 149/2002, Tarifele pentru apă potabilă și canalizare în municipiul Ploiești se stabilesc și se ajustează cu avizul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală, fără informarea și aprobarea prealabilă a Guvernului, la propunerea concesionarului - Societatea Comercială "Apa Nova Ploiești" - S.R.L., avizată în prealabil de concedent - municipiul Ploiești.

2.4.2 Stabilirea tarifelor de bază

În anexa nr. 1 la H.G. nr. 149/2002 este prevăzută proiecția financiară a tarifelor de bază pentru apă potabilă și canalizare în perioada 2001 - 2025 pentru recuperarea cheltuielilor de investiții asumate de S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L. prin contractul de concesiune.

Tarifele de bază pentru apă potabilă și canalizare reprezintă preturile și tarifele în vigoare la data de 1 septembrie 1999 (tarife în vigoare înainte de semnarea contractului de concesiune a serviciilor publice de apă și canalizare din municipiul Ploiești) și cheltuielile din programul de investiții, calculate la data de 1 septembrie 1999 fără T.V.A. și alte taxe, sunt stabilite la următoarele niveluri:

Anul	2001 ROL/mc	2002 ROL/mc	2003 ROL/mc	2004 ROL/mc	2005 ROL/mc	2006-2025 RON/mc
Tarif de bază apă potabilă [T(Ban)]	T(Ba2001) = 2.888	T(Ba2002) = 3.300	T(Ba2003) = 3.850	T(Ba2004) = 4.400	T(Ba2005) = 4.675	T(Ba2006) =0,51
Tarif de bază canalizare [T(Bcn)]	T(Bc2001) = 688	T(Bc2002) = 1.030	T(Bc2003) = 1.356	T(Bc2004) = 1.735	T(Bc2005) = 2.063	T(Ba2006) =0,23

Începând cu 29 noiembrie 2006, data intrării în vigoare a modificărilor și completărilor aduse de H.G. nr. 1.643/2006 la H.G. nr. 149/2002, A.N.R.S.C. a fost învestită cu competențe exclusive să avizeze modificarea tarifelor de bază în situațiile și condițiile prevăzute în contractul de concesiune.

3.2.1. Ajustarea tarifelor de bază

În anexa nr. 2 la H.G. nr. 149/2002 sunt prevăzute formulele de ajustare a tarifelor de bază pentru apă potabilă și canalizare aferente Contractului de concesiune din 14.05.2000 încheiat între municipiul Ploiești și S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L., astfel:

1) Tariful pentru apă potabilă la data ajustării n se calculează prin aplicarea următoarei formule:

$$Ta(n) = [T(Ban) - A(ao)] \times K(n) + A(an),$$

în care:

Ta(n) = tariful apei potabile la data ajustării n;

K(n) = coeficientul de ajustare;

T(Ban) = tariful de baza pentru apa potabilă;

A(ao) = costul mediu pe perioada de 12 luni înaintea datei de 1 septembrie 1999 al unui metru cub de apa potabila, calculat prin aplicarea formulei:

$$A(ao) = \frac{EP(o)}{V(o)}$$

în care:

EP(o) = costul de cumpărare de la Administrația Națională "Apele Române" al apei potabile tratate și al apei brute din subteran (fără TVA) pe perioada de 12 luni înainte de 1 septembrie 1999;

V(o) = volumul de apă potabilă facturată pe perioada de 12 luni înainte de 1 septembrie 1999.

A(an) = costul mediu pe perioada de 12 luni înaintea datei n de ajustare al unui metru cub de apă potabilă, calculat prin aplicarea formulei:

$$A an = \frac{EP(n)}{V(n)}$$

în care:

EP(n) = costul de cumpărare de la Administrația Națională "Apele Române" al apei potabile tratate și al apei brute din subteran (fără TVA) pe perioada de 12 luni care precedă datei n a ajustării;

V(n) = volumul de apă potabilă facturată pe perioada de 12 luni care precedă datei n a ajustării.

2) Tariful pentru canalizare la data n a ajustării se calculează prin aplicarea următoarei formule:

$$T_c(n) = T(Bcn) \times K(n),$$

în care:

$T_c(n)$ = tariful pentru apa uzată la data ajustării n ;

$T(Bcn)$ = tariful de bază pentru canalizare;

$K(n)$ = coeficientul de ajustare.

c) Coeficientul de ajustare K n se determina conform formulei:

$$K(n) = a(1) \times \frac{IPC(n)}{IPC(o)} + a(2) \times \frac{El(n)}{El(o)} + a(3) \times \frac{ROL(n)}{ROL(o)} \times \frac{IPCE(n)}{IPCE(o)}$$

în care:

$a(1)$, $a(2)$, $a(3)$ reprezintă coeficienții de pondere;

$a(1) + a(2) + a(3) = 100\%$;

$a(1) = 65\%$; $a(2) = 15\%$; $a(3) = 20\%$;

$IPC(o)$ = indicele preturilor de consum în România publicat de Institutul Național de Statistică în luna septembrie 1999 (august 1999 = 100);

$IPC(n)$ = indicele preturilor de consum în România publicat de Institutul Național de Statistică la data n a ajustării (august 1999 = 100);

$IPCE(o)$ = indicele oficial al prețului de consum în Europa la data de 1 septembrie 1999 (1996 = 100);

$IPCE(n)$ = indicele oficial al prețului de consum în Europa la data n a ajustării (1996 = 100);

$El(o)$ = prețul mediu pe kWh (fără TVA), obținut prin împărțirea sumei facturate pentru energia electrică pe o perioadă de 12 luni înainte de 1 septembrie 1999;

$El(n)$ = prețul mediu pe kWh (fără TVA), obținut prin împărțirea sumei facturate pentru electricitate în ultimele 12 luni înaintea datei n de ajustare la numărul de kWh consumați în aceeași perioadă;

$RON(o)$ = cursul de schimb oficial al leului față de euro, comunicat de Banca Națională a României la data de 1 septembrie 1999;

$RON(n)$ = cursul de schimb oficial al leului față de euro, comunicat de Banca Națională a României pentru data de 1 a lunii în care se solicită ajustarea.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din H.G. nr. 149/2002, *Concesionarul poate solicita ajustarea tarifelor pentru alimentarea cu apă potabilă și canalizare, de regulă la un interval de 3 luni, dar nu mai târziu de datele de 1 ianuarie și 1 iulie ale fiecărui an.*

În perioada 2003 - 2019 au fost emise de către A.N.R.S.C. 23 avize/decizii pentru aprobarea de ajustări tarifare, în conformitate cu Situația ajutărilor tarifare pentru S.C. APA NOVA PLOIEȘTI S.R.L. din Anexa nr. 2.

2.4.4. Aspecte privind reglementarea economică a Contractului de concesiune din 14.05.2000

În conformitate cu regulile și formulele de ajustare prevăzute în H.G. nr. 149/2002, A.N.R.S.C. a avizat, în perioada 2003 - 2019, 23 de ajustări tarifare.

O particularitate specifică acestui Contract constă în cedarea de către S.C. Apa Nova S.R.L. Ploiești, începând cu data de 01.01.2007, a activității de epurare a apelor uzate, către Regia Autonomă de Servicii Publice Ploiești (RASP Ploiești).

Prin HCL Ploiești nr. 303/2016 s-a aprobat preluarea ansamblului bunurilor ce formează stația de Epurare a Municipiului Ploiești din concesiunea SC Apa Nova SRL Ploiești și transmiterea ei în administrarea RASP Ploiești, în calitate de prestator al serviciului de epurare a apelor uzate, dar numai pe perioada implementării și execuției programului investițional „Modernizarea sistemului de colectare și epurare a apelor uzate în Municipiul Ploiești”, investiție de 45 milioane euro finanțată de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

În vederea preluării stației de epurare s-au încheiat în conformitate cu HCL nr. 302/2006, Actul Adițional la Contractul de concesiune din 14.05.2000, Convenția de deversare ape uzate între SC Apa Nova SRL Ploiești și RASP Ploiești și Procesul de predare-primire a bunurilor, documentației tehnice, personalului aferent stației, etc., între SC Apa Nova SRL Ploiești, Consiliul Local al Municipiului Ploiești și RASP Ploiești.

De asemenea, s-a convenit ca din tariful total de canalizare practicat de SC Apa Nova SRL Ploiești să se cedeze cel mult 32% pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de exploatarea stației de epurare.

În acest sens, potrivit prevederilor art. 3 din HCL Ploiești nr. 3/2007, s-a stabilit că *S.C. Apa Nova S.R.L. va suporta costul prestației din tariful pentru canalizare în vigoare la 01.01.2007 - componenta „remunerarea concesionarului” - fără modificarea componentei „fond de lucrări” și a tarifului total și fără a afecta celelalte prevederi din contract care se calculează funcție de remunerația proprie a concesionarului.*

Drept urmare, în municipiul Ploiești, activitatea de canalizare a apelor uzate este prestată de către SC Apa Nova SRL Ploiești iar activitatea de epurare a apelor uzate și de evacuare a apelor epurate în emisar de către RASP Ploiești.

Este posibil, ca în conformitate cu prevederile art. 7.1.1. lit. b) din Contract, părțile să convină la prelungirea duratei contractului în vederea realizării de noi investiții, caz în care A.N.R.S.C. urmează să avizeze modificarea tarifelor de bază în conformitate cu competențele exclusive conferite de art. 2 alin. (2) din H.G. nr. 142/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul III - Cadrul legislativ european cu impact în domeniul realizării reglementării economice

3.1. Ținte de conformare pentru apa potabilă furnizată prin sistemele publice de alimentare cu apă asumate de România prin legislația națională care transpune directivele europene și prin Tratatul de aderare al României la Uniunea Europeană cu impact în domeniul reglementării economice

Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, stabilește standarde de calitate pentru apa potabilă în UE pentru 48 de parametri care trebuie monitorizați și analizați periodic de către statele membre. Acești parametri sunt clasificați în trei categorii:

- parametri microbiologici (importanți pentru sănătatea umană), care includ în special parametrii E. coli și enterococi;
- parametri chimici (importanți pentru sănătatea umană), care variază de la substanțe specifice, cum ar fi diferite metale și compuși organici, la substanțe generice, cum ar fi pesticidele și produsele secundare rezultate în urma dezinfectiei;
- parametri indicatori, care oferă informații cu privire la procesele de tratare a apei și la calitățile organoleptice (cum ar fi culoarea, mirosul și textura unei substanțe) și estetice ale apei potabile. Această categorie este formată dintr-o combinație de parametri microbiologici, chimici și radiologici. Nerespectarea unui parametru indicator este un semnal care indică o posibilă problemă în alimentarea cu apă. O astfel de problemă trebuie să fie examinată, în special din perspectiva unor eventuale riscuri la adresa sănătății umane.

Statele membre au obligația de a stabili programe de monitorizare și control a calității apei potabile care îndeplinesc cerințele minime stabilite în Directiva 98/83/CE, pentru următoarele zone de aprovizionare cu apă:

- zone de aprovizionare cu apă care furnizează, în medie, un volum de apă de peste 1 000 m³ pe zi sau care deservește peste 5 000 de persoane. Acestea sunt cunoscute sub denumirea de „zone mari de aprovizionare cu apă” sau „ZAP mari”;
- zone de aprovizionare cu apă care furnizează, în medie, un volum de apă mai mic de 1 000 m³ pe zi sau care deservește mai puțin de 5 000 de persoane. Acestea sunt cunoscute sub denumirea de „zone mici de aprovizionare cu apă” sau „ZAP mici”;
- zone de aprovizionare cu apă care furnizează, în medie, un volum de apă mai mic de 10 m³ pe zi sau care deservește mai puțin de 50 de persoane. Acestea sunt cunoscute sub denumirea de „zone foarte mici de aprovizionare cu apă”.

Pentru a fi verificată calitatea apei potabile, sunt stabilite prevederi de întocmire a programelor de monitorizare de audit și operaționale, acest fapt implicând recoltarea și analizarea de probe, cu o frecvență prestabilită, care variază în funcție de volumul de apă distribuit. Analiza probelor de apă recoltate trebuie efectuată doar în laboratoarele înregistrate la Ministerul Sănătății pentru controlul oficial al apei potabile.

În cazul în care cel puțin 99 % din totalitatea analizelor efectuate într-un anumit an îndeplinesc standardul stabilit, se consideră că statul membru respectă parametrul valoric stabilit în Directiva privind apa potabilă.

În cazul parametrilor indicatori, o depășire a standardului nu înseamnă neapărat o situație de neconformitate cu directiva deoarece, în majoritatea cazurilor, nu există o amenințare directă la adresa sănătății umane. Chiar dacă majoritatea parametrilor indicatori nu reprezintă o amenințare directă la adresa sănătății umane, aceștia ar putea avea un impact indirect asupra calității apei prin aspect, gust sau miros și, prin urmare, ar putea influența gradul de acceptare de către consumatori. De exemplu, pragul stabilit în Directiva privind apa potabilă pentru parametrul fier este de 200 $\mu\text{g/l}$. În cazul în care concentrația de fier este de 300 $\mu\text{g/l}$, apa prezintă un gust evident, devine tulbure și se colorează. Un astfel de rezultat nu este pe placul consumatorilor. Din punctul de vedere al sănătății umane, concentrația de fier admisă este de 2 000 $\mu\text{g/l}$, depășind deci cu mult nivelul care este de fapt acceptabil pentru consumatori. Parametrii indicatori pot de asemenea compromite tratarea adecvată a apei. De exemplu, prezența de materie organică ar putea avea ca rezultat o dezinfecție necorespunzătoare.

În vederea implementării și conformării cu prevederile Directivei 98/83/CE, România a obținut perioade de tranziție pentru 10 parametri, astfel încât **la 31 decembrie 2015 toată apa potabilă furnizată ar fi trebuit să fie conformă.**

Parametrii pentru care au fost acordate perioade de tranziție sunt următorii: oxidabilitate, amoniu, nitrați, turbiditate, aluminiu, fier, cadmiu, plumb, pesticide, mangan.

Obligația de asigurare a conformării la calitate a apei potabile distribuite revine, potrivit legii, operatorilor de apă potabilă. De asemenea, operatorul de apă trebuie să efectueze în baza unui calendar avizat de către DSP teritorial, un program de monitorizare operațională prin care se certifică în special eficacitatea procesului de tratare a sursei de apă captată pentru potabilizare și apoi distribuită în sistem, către consumator.

Deși au fost înregistrate unele progrese, apa nu a îndeplinit în totalitate criteriile de calitate, în special în zonele mici de aprovizionare. Astfel, la 31 decembrie 2015, 552 de localități au înregistrat neconformități pentru unul sau mai mulți din cei 10 parametri menționați anterior. La sfârșitul anului 2015 existau în continuare 335 de zone de alimentare cu apă, deserving aproximativ 762 000 de

persoane (circa 3,8 % din populația totală a României), în care standardele de calitate nu fuseseră încă atinse pe deplin pentru anumiți parametri.

Prin Ordonanța Guvernului nr. 22/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile a fost transpusă în legislația națională Directiva (UE) 2015/1787/CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE a Consiliului privind calitatea apei destinate consumului uman publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 260 din 7 octombrie 2015 a modificat anexele II și III la Directiva 98/83/CE.

Din 2004, Organizația Mondială a Sănătății a elaborat metoda de abordare a planului privind siguranța apei care se bazează pe principiile de evaluare și de gestionare a riscurilor, prevăzute în Ghidul privind calitatea apei potabile publicat de aceasta. Orientările respective, împreună cu standardul EN 15975-2 privind securitatea alimentării cu apă potabilă, sunt principii recunoscute la nivel internațional, care stau la baza producției, distribuției, monitorizării și analizei parametrilor apei potabile.

Anexa II la Directiva 98/83/CE a fost, prin urmare, aliniată la aceste principii, așa cum este prevăzut în anexa I a Directivei 2015/1787/CE. Totuși, fiind o prevedere introdusă într-o anexă a Directivei, fără a face obiectul unei modificări în corpul acesteia, evaluarea riscului rămâne opțională, statele membre având libertatea de a alege dacă, prin actele de transpunere vor prevedea evaluarea riscului în cadrul programelor de monitorizare sau nu. Tabelul B2 din anexa II la Directiva 98/83/CE, care se referă la apa îmbuteliată în sticle sau recipiente destinate comercializării, a fost eliminat în Directiva 1787, întrucât aceste produse sunt reglementate de Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului, Regulamentul 852/2004 și Regulamentul 882/2004. Astfel, apei potabile îmbuteliate i se aplică principiul „analiza riscurilor și punctele critice de control” (HACCP).

Noua anexă II prevede posibilitatea unei proceduri mai flexibile de monitorizare a apei potabile, cu condiția să fie realizată o evaluare a riscurilor bazată pe principiul planificării în domeniul siguranței apei prevăzute în Orientările OMS privind calitatea apei potabile. Acest lucru va face posibilă concentrarea resurselor consacrate monitorizării acolo unde ele sunt cele mai necesare și, în cazul în care rezultatul evaluării riscurilor o va permite, va putea fi avută în vedere o reducere a monitorizării. În general, un stat membru poate reduce numărul de probe care trebuie să fie analizate pentru anumiți parametri dacă:

1) rezultatele probelor analizate pe o perioadă de cel puțin doi ani consecutivi sunt constante și semnificativ mai bune decât valorile-limită; și

2) niciun factor nu poate să provoace o deteriorare a calității apei în aval de punctul de prelevare de probei.

Noua anexă III prevede specificații modificate pentru analiza parametrilor.

Pe site-ul de Legislație al Uniunii Europene (eur-lex.europa.eu) a fost publicat textul consolidat al Directivei 98/83/CE, cu mențiunea că textul respectiv este un instrument de documentare, fără asumarea responsabilității instituțiilor UE pentru conținutul său.

În România autoritatea competentă privind calitatea apei potabile este Ministerul Sănătății, prin Direcțiile de Sănătate Publică, care are atribuții de supraveghere și control al monitorizării calității apei potabile în scopul verificării faptului că apa distribuită consumatorului, deci apa de la robinet, se conformează la cerințele de calitate și nu creează riscuri pentru sănătatea publică, precum și atribuții de informare a consumatorilor în cazul prezenței unor riscuri asupra sănătății și informare asupra calității apei potabile. Autoritatea competentă privind sursele de apă destinate potabilizării este Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, care gestionează Legea apelor 107/1996 cu completările și modificările ulterioare, actul normativ prin care este transpusă Directiva Cadru Apă.

Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului, transpusă în legislația românească prin Legea nr. 301/2015 privind stabilirea cerințelor de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa potabilă, a introdus măsuri specifice pentru monitorizarea substanțelor radioactive. Dispozițiile acestei directive le înlocuiesc pe cele ale Directivei 98/83/CE în ceea ce privește cerințele de protecție a sănătății populației cu privire la substanțele radioactive din apa destinată consumului uman. Programele de monitorizare pentru substanțele radioactive din apa potabilă sunt stabilite în conformitate cu Legea nr. 301/2015.

Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman, a introdus măsuri specifice pentru monitorizarea substanțelor radioactive din apa potabilă. Dispozițiile acestei directive le înlocuiesc pe cele ale Directivei 98/83/CE în ceea ce privește cerințele de protecție a sănătății populației cu privire la substanțele radioactive din apa destinată consumului uman. Actul normativ național de transpunere a Directivei 2013/51/CE este Legea nr. 301/2015 privind stabilirea cerințelor de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa potabilă.

În luna iunie 2019, din datele centralizate de către MS privind gradul de conformare a apei potabile distribuite în sistem centralizat, în cele 341 de ZAP mari și

2647 de ZAP mici identificate în anul 2018, au fost identificate de un număr de **686 de localități neconforme** pentru unul sau mai mulți din cei 10 parametri.

De asemenea, în numeroase ZAP (peste 40%), nu a fost efectuată nici o analiză pentru mai mult de jumătate din parametrii de calitate menționați a fi monitorizați în Legea 458/2002, iar pentru unii parametri frecvența de analiză nu a fost conformă, în sensul că s-au efectuat mai puține determinări decât cele prevăzute în calendarul de monitorizare.

Directiva permite statelor membre acordarea de derogări pe o perioadă limitată de timp ce nu poate depăși trei ani. În cazul în care, după această primă perioadă, problemele care au determinat acordarea derogării persistă, statele membre pot să prelungească derogarea pentru o perioadă suplimentară de până la trei ani, informând Comisia în acest sens. În cazuri excepționale, un stat membru poate solicita Comisiei o a treia derogare pentru o nouă perioadă de cel mult trei ani.

Statele membre au obligația de a informa Comisia în termen de două luni cu privire la orice derogare pentru ZAP mari. Derogările pentru ZAP mici trebuie să fie comunicate doar începând cu cea de a doua derogare

România a beneficiat de derogări în tratatul de aderare, care au durat fie până la sfârșitul anului 2010, fie până la sfârșitul lui 2015. De la data aderării, România a notificat Comisia cu privire la șapte derogări ulterioare (altfel spus, derogări acordate pentru a doua oară), ale căror termene expirau între 2014 și 2018.

În anul 2018, ZAP Mare Buhuși din județul Bacău avea autorizația sanitară de funcționare cu derogare pentru parametrul nitrat, iar pentru sistemele mici de aprovizionare au fost acordate în 2018, un număr de 20 de derogări pentru neconformare la parametrul nitrat, repartizate astfel: Constanța - 13, Bacău - 1 și Tulcea - 6, și 16 derogări pentru neconformare la parametrul arsen - toate în județul Bihor.

În România există, în continuare, regiuni în care nu este asigurat accesul cetățenilor la serviciile publice de alimentare cu apă.

În România, pentru a se asigura respectarea standardelor de calitate și a termenelor-limită prevăzute de Directiva privind apa potabilă, a fost adoptat în anul 2004 un Plan de implementare privind calitatea apei destinate consumului uman, identificând acțiunile necesare în ceea ce privește alimentarea cu apă potabilă și nevoile financiare aferente până la sfârșitul anului 2015, care au fost estimate la 5,6 miliarde de euro. Această sumă a fost ulterior revizuită în programul operațional „Infrastructura mare” pentru perioada 2014-2020, unde este indicată o sumă de 5,8 miliarde de euro, pe lângă investițiile deja realizate în perioada 2007-2013 (contribuția UE a fost de 1,38 miliarde de euro). În comparație, fondurile UE alocate în perioada 2014-2020 pentru investiții în sectorul apei potabile în România se ridică la aproximativ 1,26 miliarde de euro. Rezultă că, încă din faza de programare a finanțării din fonduri structurale, România înregistra un deficit de investiții de aproximativ 4,54 miliarde de euro până în

2020, care nu a putea fi acoperit din fonduri publice asigurate de la bugetul de stat și cu atât mai puțin din bugetele locale.

Cu toate că, în România, alimentarea cu apă potabilă de calitate și accesul cetățenilor la aceasta au cunoscut o îmbunătățire, în mare măsură investițiilor importante care au fost realizate în infrastructura de apă din fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI), în special, din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și din Fondul de coeziune, precum și din fondurile publice asigurate de la bugetul de stat prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL), mai sunt necesare, potrivit evaluării ANRSC în baza estimărilor făcute de BERD și WICS, investiții suplimentare de circa 6,5 miliarde euro pentru a se asigura accesul întregii populații a României la serviciile publice de alimentare cu apă, conformarea deplină la standardele de calitate a apei prevăzute în Directiva privind apa potabilă și pentru întreținerea și reînnoirea corespunzătoare a investițiilor realizate în infrastructura de apă.

Potrivit principiului recuperării costurilor, toate aceste investiții se vor reflecta în creșterea prețului la apă, iar furnizarea serviciilor de apă este sustenabilă din punct de vedere financiar atunci când veniturile provenite din prețurile practicate sunt suficiente pentru a acoperi costurile de exploatare și pe cele de întreținere și pentru a recupera costurile de investiție, permițând astfel reînnoirea investițiilor.

O componentă importantă în structura tarifară a prețului la apă o reprezintă pierderile de apă se referă în principal la apa care se scurge din sistem înainte de a ajunge la consumatorul final (pierderi tehnice sau fizice), precum și la apa care este consumată fără a fi facturată în mod corespunzător, de exemplu în cazul branșamentelor ilegale sau al contorizării necorespunzătoare a consumului (pierderi comerciale sau pierderi aparente). În timp ce pierderile din prima categorie cresc în mod inutil costurile de producție (deoarece trebuie să fie produsă mai multă apă decât este necesar), pierderile din a doua categorie trebuie identificate și eliminate, întrucât înseamnă și pierderi de venit. De regulă, pierderile de apă sunt estimate pe baza calculării unui raport între intrările și ieșirile din sistem.

În România, pierderile tehnice de apă în rețea se consideră ca fiind acceptabile dacă au valori sub 15 % din cantitatea totală intrată în sistemul de distribuție. În cazul în care pierderea generală de apă (de la captare la utilizator) este mai mare de 20 %, sunt obligatorii lucrări de reabilitare sau de modernizare. Cu toate acestea, din cauza fondurilor limitate disponibile în perioada de programare 2007-2020, s-a acordat prioritate creșterii accesului la apă, respectiv extinderii rețelei de alimentare cu apă, și mai puțin contorizării și lucrărilor de înlocuire a rețelelor de apă a căror durată de viață este expirată.

În opinia ANRSC, proiectele de investiții viitoare trebuie să aibă ca cerință de finanțare reducerea pierderilor de apă care, în prezent, sunt de aproximativ 40%, peste media UE de 34%, iar, dacă va fi necesar, pentru a se asigura sustenabilitatea infrastructurii de apă, inclusiv întreținerea și reînnoirea acestora, acordarea de sprijin financiar sau de alte forme de sprijin gospodăriilor pentru care costul serviciilor de apă se situează peste rata de suportabilitate.

3.2.Ținte de conformare pentru colectarea și epurarea apelor uzate de la aglomerările umane cu peste 2000 l.e. asumate de România prin legislația națională care transpune directivele europene și prin Tratatul de aderare al României la Uniunea Europeană cu impact în domeniul reglementării economice

Directiva Consiliului 91/271/EEC din 21 mai 1991 privind epurarea apelor uzate urbane, modificată și completată de Directiva Comisiei 98/15/EC în 27 februarie 1998, este baza legală a legislației comunitare în domeniul apelor uzate. Este o directivă complexă și dificil de implementat, având în vedere eforturile tehnice și investiționale necesare pentru conformarea cu cerințele europene.

Directiva a fost transpusă în întregime în legislația românească prin HG nr.188/2002 pentru aprobarea normelor privind condițiile de descărcare ale apelor uzate în mediul acvatic, modificată și completată cu HG nr. 352 / 2005, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului. Obiectivul central al directivei este protecția mediului de efectele negative ale evacuărilor de ape uzate urbane și de ape uzate din anumite sectoare industriale (în principal prelucrarea și fabricarea produselor din industria alimentară).

Potrivit articolelor 3, 4 și 5 alineatul (2) din Directiva 91/271/CEE, conformitatea aglomerărilor umane la cerințele privind sistemele de colectare și epurare a apelor reziduale urbane se evaluează pe baza îndeplinirii simultane a următoarelor criterii:

- aglomerările să aibă un nivel de colectare a apelor uzate de cel puțin 98%, iar diferența de 2% reprezintă mai puțin de 2000 l.e. ;
- aglomerările să aibă un nivel de epurare a apelor uzate de cel puțin 99% din nivelul de colectare, iar diferența de 1% reprezintă mai puțin de 2000 l.e. ;
- calitatea apelor uzate epurate secundar (mecano-biologic) să corespundă cerințelor din Tabelul 1 - Anexa I a Directivei, pentru parametri: materii în suspensie și substanțe organice (CB05, CCO-Cr), pentru aglomerări mai mici de 10.000 l.e.;
- calitatea apelor uzate epurate terțiar (epurare avansată cu eliminarea azotului total și fosforului total) să corespundă cerințelor din Tabelul 2 - Anexa I a

Directivei, pentru parametrii: materii în suspensie, substanțe organice (CBO5, CCO-Cr), azot total și fosfor total, pentru aglomerări mai mari de 10.000 l.e.

„aglomerare umană” înseamnă o zonă în care populația și/sau activitățile economice sunt concentrate suficient, astfel încât să fie posibilă colectarea apelor uzate în vederea dirijării lor către o stație de epurare sau un punct final de evacuare;

„locuitor-echivalent (l.e.)” înseamnă încărcarea organică biodegradabilă cu o cerere biochimică de oxigen în cinci zile (CBO5) de 60 de grame de oxigen pe zi. Modul de calcul al locuitorilor echivalenți pentru o aglomerare umană este dat de raportul dintre încărcarea totală în CBO5 și valoarea de 60 g consum biochimic de oxigen pe zi, corespunzătoare poluării medii biodegradabile produsă de o persoană fizică într-o zi.

Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone, **România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă.** Această decizie se concretizează în faptul că **aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți trebuie să asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată (terțiară), mai ales în ceea ce privește nutrienții azot și fosfor.** În ceea ce privește gradul de epurare, epurarea secundară (treaptă biologică) este o regulă generală pentru aglomerările mai mici de 10.000 locuitori echivalenți.

Termenele de implementare ale Directivei variază și depind de dimensiunea aglomerării și de impactul acesteia asupra apelor receptoare. În vederea implementării și conformării cu prevederile Directivei Consiliului 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane, România a obținut perioade de tranziție astfel încât la **31 decembrie 2015 toate aglomerările mai mari de 10.000 l.e. să se conformeze prevederilor din punct de vedere al colectării și epurării avansate a apelor uzate, iar la 31 decembrie 2018 toate aglomerările cu 2.000-10.000 l.e. să se conformeze din punct de vedere al colectării și epurării secundare a apelor uzate.** Termenul final pentru implementarea Directivei a fost stabilit la **31 decembrie 2018, cu termene intermediare pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane.**

De asemenea, prin Tratatul de aderare au fost asumate și **nivele naționale de colectare și epurare la termenele de tranziție a apelor uzate în toate aglomerările umane mai mari de 2000 l.e., respectiv:**

- extinderea treptată a **sistemelor de colectare** prevăzute la articolul 3 din Directiva 91/271/EEC în conformitate cu următoarele niveluri minime generale de echivalent-locuitori din totalul populației echivalente de 26 767 398 l.e.:
 - 60,8%, la 31 decembrie 2010;
 - 69,1%, la 31 decembrie 2013;
 - 80,2%, la 31 decembrie 2015,
 - **100% la 31 decembrie 2018.**

• extinderea treptată a **stațiilor de epurare** ape urbane reziduale prevăzute la articolele 4 și 5 alineatul (2) din Directiva 91/271/EEC în conformitate cu următoarele niveluri minime generale de echivalent-locuitor :

- 50,5%, la 31 decembrie 2010;
- 60,6%, la 31 decembrie 2013;
- 76,7%, la 31 decembrie 2015,
- **100% la 31 decembrie 2018.**

Conform situației realizate de Administrația Națională “Apele Române” în raportul semestrial „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane”, pentru luna decembrie 2017 a rezultat că **nivelul de colectare a încărcării organice biodegradabile din aglomerările umane cu mai mult de 2000 l.e. a fost 66,32%** , iar gradul de racordare la stațiile de epurare de **63,73%**.

Cele mai ridicate grade de racordare la rețele de canalizare (peste 80%) sunt în județele: Buzău, Caraș Severin, Cluj, Constanța, Hunedoara, Iași, Timiș și în aglomerarea București, iar la polul opus (sub 30%) se află județul Giurgiu. Referitor la gradele de racordare la stațiile de epurare, situația este următoarea: în județele Buzău, Cluj, Constanța, Iași și Timiș s-au înregistrat valori de peste 80%. În unele dintre județe procentul de epurare a crescut față de decembrie 2016, valori mai mici de 30% înregistrându-se în județul Giurgiu.

În anul 2004 a fost elaborat Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane care a stabilit etapele, lucrările și costurile necesare pentru implementarea Directivei, la termenele de tranziție și negociate final prin Tratatul de Aderare. Față de situația din 2004, până în prezent s-au înregistrat modificări semnificative în ceea ce privește numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și termenele de realizare a infrastructurii pentru conformare. Aceste modificări au survenit în urma redelimitării aglomerărilor umane, în principal ca urmare a:

- elaborării unor documente de planificare noi la nivelul județelor (Master Planuri Județene) față de Planul de implementare al Directivei privind epurarea apelor uzate, care au la bază o metodologie nouă de delimitare a aglomerărilor umane și analize mai detaliate tehnice și economico-sociale;
- scăderii populației rezidente în România în perioada 2007-2015 (conform rezultatelor recensământului populației din anul 2011), precum și a scăderii activităților industriale care evacuează ape uzate în rețelele de canalizare ale aglomerărilor;
- realizării de studii de fezabilitate și promovării/realizării de proiecte de infrastructură a apelor uzate, în special proiecte finanțate prin fonduri de coeziune

(POS Mediu 2007-2013, POIM 2014-2020), care au schimbat componența aglomerărilor în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate.

În decembrie 2017 existau **207 aglomerări umane cu mai mult de 10.000 l.e.**, față de 264 aglomerări umane cu mai mult de 10.000 l.e incluse în Planul de implementare. Având în vedere că, față de Planul de implementare al directivei elaborat la nivelul anului 2004, în România au avut loc modificări majore, în special legate de dinamica populației și a activităților industriale, este necesară elaborarea unui plan actualizat de implementare care să ia în considerare situația dotării cu sisteme de canalizare și epurare a apelor uzate ale aglomerărilor peste 2000 de locuitori, existente la sfârșitul anului 2019, și resursele financiare disponibile.

Pe măsură ce lucrările de reabilitare/modernizare și construire de sisteme de colectare și epurare sunt puse în funcțiune, asigurarea conformității aglomerărilor necesită timp suplimentar, fiind necesară nu numai realizarea parametrilor de calitate ai apelor uzate epurate, ci și asigurarea unui nivel de colectare/epurare foarte ridicat (minim 98%). În România, deși numărul sistemelor de colectare și epurare a crescut în ultimii ani, nivelul de conformare al aglomerărilor (conform cerințelor art. 3, 4 și 5 ale Directivei) este încă scăzut. Una dintre cauze este și nivelul mic de conectare a populației la rețelele de canalizare și stațiile de epurare din aglomerările umane situate în special în mediul rural, existând chiar infrastructură fără populație conectată.

Anexa nr. 4 - Situația furnizării/prestării serviciului de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de UAT/ județ:

- Anexa nr. 4.1- Situația gradului de acoperire cu servicii de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de U.A.T.-uri/ județ
- Anexa nr. 4.2 - Situația gradului de furnizare a serviciului de alimentare cu apă la nivel de U.A.T.-uri/ județ

Aceste modificări s-au reflectat în creșterea costurilor necesare pentru realizarea infrastructurii de apă uzată, respectiv a rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare. Astfel, costurile de investiții pentru conformare au crescut de la 9,5 miliarde Euro în anul 2004 (estimate în Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane), la 12,2 miliarde Euro la nivelul anului 2009 (estimate în primul Plan de Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 80/2011), la 16 miliarde Euro în anul 2015 (estimate în Planul de Național de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 859/2016) și la circa 18 - 24 miliarde Euro în anul 2019 (conform estimărilor BERD - WICS).

Față de programul de realizare a investițiilor necesare conformării cu Directiva privind epurarea apelor uzate, există întârzieri în ceea ce privește respectarea termenelor asumate de România odată cu aderarea la UE în anul 2007, cheltuielile de investiții realizate efectiv pentru lucrări de extindere și reabilitare a infrastructurii de apă uzată, la nivel național, până în anul 2019 au fost de cca. 6,5 miliarde Euro, existând un deficit de investiții în infrastructura de apă uzată de circa 13,5 miliarde Euro (estimare ANRSC). Cauzele acestor întârzieri includ atât probleme legate de realizarea achizițiilor de studii și lucrări, deficiențe în implementare, dar și reducerea resurselor financiare naționale disponibile datorită crizei financiare apărute în anul 2008 și de efectele actuale ale pandemiei cu COVID 19 în continuitatea lucrărilor de investiții.

Toate aceste investiții se vor reflecta în creșterea tarifelor la canalizare, iar indiferent de politica de guvernare adoptată în domeniul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, România se va confrunta cu cerințe semnificative de investiții pe o perioadă îndelungată de timp, concomitent cu asigurarea ratei de suportabilitate a populației și a puterii de cumpărare a acestor servicii.

Estimările BERD și WICS numai pentru conformarea României la directivele privind apa potabilă și epurarea apelor uzate sunt de 23 miliarde de euro, respectiv de 30 de miliarde de euro (inclusiv estimarea investițiilor de reînnoire).

Dat fiind amploarea și problematica investițiilor, operatorii regionali reușind în anul 2015 (cel mai performant an) să realizeze investiții de 1,1 miliarde de euro în infrastructura de apă și apă uzată, România va avea probabil nevoie de cel puțin 25 de ani pentru a atinge nivelul dorit de conformare.

Capitolul IV - Cadrul legislativ cu privire la măsurile economice-sociale și fiscale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

4.1. Cadrul legislativ cu privire la măsurile economice-sociale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

Principiile care trebuie aplicate atunci când se stabilesc tarifele la apă, și anume recuperarea costurilor și suportabilitatea tarifelor la serviciile de apă, sunt prevăzute la articolul 9 din Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Pentru a putea contribui la sustenabilitatea infrastructurilor de apă, tarifele ar trebui să acopere, în practică, cel puțin costurile de exploatare și de întreținere, precum și o parte semnificativă din amortizarea activelor.

În același timp, serviciile de apă și de canalizare trebuie să fie accesibile din punct de vedere social pentru consumatori. La determinarea tarifelor la apă, statele

membre pot lua în considerare efectele sociale, economice și cele asupra mediului, în efortul de a se asigura că aceste servicii rămân la un nivel accesibil. Orientările Comisiei, potrivit documentului „Noua perioadă de programare 2007-2013 - Orientări privind metodologia de realizare a analizei costuri-beneficii - Document de lucru nr. 4”, 8/2006, menționează procentul de 4 % din venitul pe gospodărie ca reprezentând o rată de accesibilitate a tarifelor universal acceptată. Cu alte cuvinte, factura totală pentru servicii de apă (alimentare cu apă și canalizare-epurare) se poate ridica la 4 % din venitul pe gospodărie.

În România, potrivit prevederilor art. 6.3.5 din H.G. nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, nivelul de suportabilitate general recomandat pentru apă și canalizare este de 3,5 % din venitul mediu lunar pe gospodărie de la nivel național. Rata de suportabilitate este calculată de către autoritățile administrației publice locale implicate, separat pentru zonele urbane și pentru cele rurale, în conformitate cu următoarea formulă:

$$\text{Rata de suportabilitate(\%)} = \text{Total factura pe luna} / \text{Venitul mediu} \times 100$$

Din analiza strategiilor de tarificare aferente proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile reiese că tarifele au fost fixate, în general, sub nivelul minim 2,5 % din venitul net al unei gospodării cu venituri medii, prevăzut la art. 3.4.4.2. din H.G. nr. 677/2017.

Strategiile de tarificare prin care se asigură un nivel sustenabil prețurilor și tarifelor pentru conformarea la directivele privind apa potabilă și epurarea apelor uzate trebuie însoțite de măsuri legislative care să sprijine creșterea nivelului de conectare la rețelele de apă și de canalizare și plata facturii de către persoanele cu venituri reduse. Astfel, prin Legea nr. 215/2018 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, au fost introduse următoarele măsuri de sprijin, ce pot fi finanțate de la bugetele locale ale autorităților administrației publice locale, în vederea asigurării accesului persoanelor cu venituri reduse la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare:

- acordarea de **ajutoare lunare pentru plata serviciului de alimentare cu apă și de canalizare** către familiile și persoanele singure care au media veniturilor bănești nete lunare sub salariul minim brut pe țară garantat la plată pe membru de familie;
- asigurarea fondurilor necesare pentru **plata valorii totale sau a unei părți din cheltuielile realizate pentru branșarea/racordarea la sistemul de alimentare cu apă și de canalizare**, pentru familiile și persoanele singure care au media veniturilor bănești nete lunare sub salariul minim brut pe țară garantat la plată pe membru de familie.

Pentru a se evita subvenționarea consumului excesiv de apă (risipa) este prevăzut un plafon maxim de 75 l de consum apă de persoană/zi, inclusiv pentru canalizare de 75 l/persoană/zi apă uzată evacuată, în conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (1) din Legea nr. 241/2006, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *Ajutoarele lunare se acordă în funcție de veniturile lunare ale persoanei singure/familiei, prin compensarea procentuală a contravalorii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, în limita unui consum de apă, respectiv a unei cantități de apă uzată evacuată la rețeaua de canalizare de 75 l/persoană/zi.*

Metodologia de acordare a ajutoarelor lunare pentru plata facturii de apă și apă uzată poate fi aplicată relativ ușor, fiind similară cu cea avută în vedere la acordarea ajutoarelor lunare de încălzire, pentru care există baza de date cu familiile și persoanele singure cu venituri reduse la nivelul autorităților locale. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 12¹ alin. (4) din Legea nr. 241/2006, *Pentru acordarea ajutorului lunar pot fi utilizate procentele și limitele de venituri prevăzute, pentru ajutorul de încălzire a locuinței cu energie termică, în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, aprobată prin Legea nr. 92/2012, cu modificările și completările ulterioare.*

În prezent, nu sunt acordate ajutoare lunare pentru plata facturii de apă și apă uzată pe baza acestei metodologii.

4.2. Cadrul legislativ cu privire la măsurile fiscale adoptate pentru asigurarea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare

Taxa pe valoarea adăugată (prescurtat TVA) reprezintă un impozit direct plătit de către populație pentru serviciul de alimentare cu apă și canalizare. De aceea, reducerea cotei de TVA față de nivelul standard are drept efect creșterea suportabilității plății facturii și a accesului populației la acest serviciu.

Cota standard de TVA în România a evoluat, în ultimii 10 ani, astfel:

- de la 1 iulie 2010, TVA a crescut cu 5 puncte procentuale, de la 19% la 24%
- de la 1 ianuarie 2016, TVA a scăzut cu patru procente - de la 24% la 20%
- de la 1 ianuarie 2017, TVA a scăzut cu un procent - de la 20% la 19%

În prezent, în România sunt în vigoare 2 cote de TVA:

- cota standard: 19%
- cote reduse: 9% și 5%.

Începând cu **1 ianuarie 2016**, pentru serviciul de alimentare cu apă se aplică cota redusă de **TVA de 9%**, în conformitate cu modificările aduse de O.U.G. nr. 50/2015 la art. 291 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

Începând cu 1 ianuarie 2019, cota redusă de TVA de 9% se aplică și pentru serviciul de canalizare, în conformitate cu prevederile pct. 2 din Legea nr. 175/2018 pentru modificarea și completarea art. 291 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

Capitolul V - Analiza comparativă a reglementărilor economice și considerente

5.1. Analiza comparativă între reglementările economice aplicabile prețurilor și tarifelor aferente investițiilor realizate de autoritățile administrației publice locale în infrastructura de apă și investițiile realizate de operatorii regionali

Fundamentarea stabilirii, ajustării și modificării tarifelor realizată în baza Metodologiei aprobată prin Ordinul ANRSC nr. 65/2007	Strategia de tarificare realizată în conformitate cu Metodologia ACB aprobată prin HG nr. 677/2017
aplicare și evaluare relativ ușoară de către operatori și APL	necesită un timp relativ mare pentru elaborarea și aprobarea strategiei de tarificare, de cel puțin un an, funcție de capacitatea OR de a genera noi proiecte de investiții
se bazează numai pe date istorice	se bazează pe date istorice și pe analiza cost-beneficiu a proiectului de investiții
asigură recuperarea costurilor efective de operare	asigură recuperarea integrală a costurilor de operare și întreținere, inclusiv plata serviciului datoriei
structura tarifară cuprinde toate elementele de cheltuieli de capital necesare pentru realizarea investițiilor (redevență, amortizare, cotă de dezvoltare și profit), dar nu există o obligație legală a APL și a operatorilor de a le include în preț/tarif	ACB prevede obligația recuperării integrale a amortizării bunurilor publice, prin creșterea anuală a amortizării, în mod liniar, pe durata de referință a proiectului de investiții
nu există obligația legală a APL de a aproba cota de dezvoltare pentru a asigura finanțarea investițiilor necesare conformării	OUG nr. 198/2005 obligă APL și OR să constituie Fondul de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fondul IID)
nu există obligația legală a APL de a reinvesti profitul	OUG nr. 198/2005 obligă APL să restituie OR redevența, dividendele și impozitul pe profit

nu există obligația legală a APL de a include pierderile de apă în nivelul prețului la apă	ACB prevede ca indicator de performanță pierderile de apă la început de proiect și la sfârșit de proiect
operatorii nu întocmesc planuri anuale și nici planuri multianuale de investiții din surse proprii	OR întocmesc numai planuri de investiții în avans pe un an și nu planuri multianuale de investiții din surse proprii
APL și operatorii nu contractează credite pentru înlocuirea și dezvoltarea infrastructurii	OR au obligația să contracteze credite pentru partea de cofinanțare a proiectului de investiții
sustenabilitatea infrastructurii de apă nu este asigurată pe termen lung	sustenabilitatea infrastructurii de apă este asigurată doar pe perioada derulării proiectului de investiții (4 - 7 ani)
oferă APL premisele stabilirii unor preturi și tarife sub nivelul minim al ratei de suportabilitate de 2,5%	ACB obligă ca APL și OR să stabilească prețul și tariful unic la nivelul minim al ratei de suportabilitate de 2,5%, în vederea creșterii surselor proprii de investiții

5.2. Considerente

Din analiza comparativă a reglementărilor economice se pot desprinde următoarele concluzii:

- ❖ cu toate că structura tarifară din Metodologia aprobată prin Ordinul ANRSC nr. 65/2007 este corect întocmită și respectă principiile economice și principiul recuperării costurilor, există diferențe de nivel evidente între prețurile și tarifele practicate de operatori și prețurile/tarifele unice practicate de OR, din prisma următoarelor aspecte:
 - nerespectarea de către APL a obligației legale de a include în tarif redevența (amortizarea bunurilor publice concesionate operatorului), ori a includerii unui nivel infim al redevenței sub valoarea rezultată din aplicarea modului de calcul prevăzut la art. 29 alin. (11) lit. m) din Legea nr. 51/2006;
 - nerespectarea de către APL a obligației legale de a include în tarif pierderile tehnice de apă, ori a includerii în tarif a unei cote de pierderi de apă sub nivelul prevăzut în normativele tehnice;
 - neaprobarea de către APL a unei cote de dezvoltare în mod similar Fondului IID care se include în prețul/tariful unic practicat de OR;

- ❁ cu toate că dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 241/2006 și cele ale articolului unic alin (1) din H.G. nr. 677/2017 dispun aplicarea unei strategii de tarification atât pentru proiectele de investiții finanțate de la bugetul de stat (PNDL) cât și pentru proiectele de investiții finanțate din fonduri europene nerambursabile (POIM), există diferențe de nivel evidente între prețurile și tarifele practicate de operatorii care exploatează sisteme publice realizate din fonduri asigurate de la bugetul de stat și prețurile/tarifele unice practicate de OR, din prisma următoarelor aspecte:
 - nerespectarea de către APL a obligației legale, prevăzută la art. 35 alin. (3) din Legea nr. 241/2006, de a elabora și aproba strategia de tarification în conformitate cu Metodologia ACB aprobată prin H.G. nr. 677/2017;
 - nerespectarea de către ministerul de resort a obligației legale, prevăzută la art. 35 alin. (3) din Legea nr. 241/2006, de a aplica aceleași condiții de finanțare pentru proiectele de investiții dezvoltate din fonduri asigurate de la bugetul de stat cu cele aplicate pentru proiectele de investiții realizate din fonduri europene nerambursabile, respectiv în baza unei strategii de tarification realizată în conformitate cu Metodologia ACB aprobată prin H.G. nr. 677/2017;
- ❁ cu toate că APL au obligația legală de a aproba prețurile/tarifele numai în baza avizului de specialitate al ANRSC, există 430 de furnizori/prestatori de servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare care practică prețuri și tarife aprobate de APL fără avizul ANRSC;
- ❁ cu toate că rata de suportabilitate din UAT rurale deservite de operatori este sub nivelul minim de 2,5%, APL nu aprobă creșterea prețurilor și tarifelor în vederea asigurării surselor de finanțare pentru investițiile necesare atingerii Țintelor de conformare de care sunt responsabile;
- ❁ cu toate că în majoritatea UAT rurale deservite de operatori nu sunt atinse Țintele de conformare pentru calitatea apei potabile și colectarea/epurarea apelor uzate, APL nu aprobă returnarea către operatori a dividendelor și a impozitului pe profit, în vederea finanțării investițiilor, așa cum au obligația legală către OR, potrivit art. 4 alin. (2) din OUG nr. 198/2005.
- ❁ cu toate că respectarea *principiului recuperării costurilor* este o obligație legală la stabilirea nivelului prețurilor și tarifelor operatorilor, APL nu au luat în considerare toate elementele de cheltuieli prevăzute în structura tarifară, astfel încât infrastructura existentă să poată fi întreținută în mod corespunzător, așa cum ANRSC procedează în cazul OR;
- ❁ este necesară o reglementare economică unitară, la nivel național, bazat pe planuri de afaceri, astfel încât prețurile și tarifele percepute să asigure sustenabilitatea infrastructurii de apă, inclusiv întreținerea și reînnoirea acesteia;
- ❁ este necesară, acordarea de sprijin financiar sau de alte forme de sprijin persoanelor și familiilor pentru care costul serviciilor de apă se situează peste

rata de suportabilitate, asigurând, în același timp, recuperarea integrală a costurilor în structura tarifară a acestor servicii.

România a făcut, în ultimii zece ani, pași importanți în implementarea Directivei 98/83/CE privind calitatea apei potabile și a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, atât din punct de vedere legislativ, cât și al consolidării cadrului instituțional de implementare și de asigurare a finanțării din fonduri nerambursabile. Cu toate acestea mai sunt necesare acțiuni de continuare a implementării măsurilor pentru reabilitarea/dezvoltarea și funcționarea corespunzătoare a infrastructurii de apă și apă uzată, fiind necesare investiții suplimentare de circa 25 de miliarde de euro pentru realizarea conformării, care nu pot fi asigurate integral din fonduri nerambursabile. În lipsa alocării de fonduri de la bugetul local deficitul de investiții trebuie susținut din prețurile și tarifele percepute utilizatorilor, în limita ratei de suportabilitate.

În raport cu volumul și valoarea investițiilor ce trebuie realizate la nivel național, a numărului mare de entități contractante și a capacității maxime a acestora de a realiza investiții în sectorul de apă și apă uzată, de aproximativ 1 - 1,2 miliarde euro/an, echipa de implementare ANRSC consideră că obligațiile asumate de România vor putea fi îndeplinite în circa 20 - 25 de ani, în condițiile în care ANRSC va fi investită cu competențe de aprobare a prețurilor și tarifelor bazate pe planuri de afaceri, precum și cu atribuții de monitorizare a eficienței investițiilor și a performanței operatorilor, sau de 40 - 50 ani în cazul în care se menține politica actuală în domeniul stabilirii și aprobării prețurilor/tarifelor.

Anexe

Anexa nr. 1

Situația ajutărilor tarifare pentru S.C. APA NOVA București S.A.

An	Nr. aviz ANRSC	Preț apă potabilă lei/mc. exclusiv T.V.A.	Tarif canalizare/ canalizare-epurare lei/mc. exclusiv T.V.A.	Tipuri de ajustări tarifare
2003	2818/10.06.2003	7558	1675	Ajustare ordinară
2003	4205/22.10.2003	7935	1759	Ajustare ordinară
2003	4455/14.11.2003	8829	1957	Ajustare extraordinară
2004	632/05.03.2004	9321	2066	Ajustare ordinară
2004	1053/28.05.2004	10740	2380	Ajustare extraordinară
2004	3100/25.10.2004	11276	2499	Ajustare ordinară
2005	1076/15.03.2005	1,26	0,28	Ajustare extraordinară
2005	2636/30.06.2005	1,28	0,28	Ajustare extraordinară
2005	5099/23.12.2005	1,38	0,31	Ajustare ordinară
2006	1490/31.03.2006	1,57	0,35	Ajustare extraordinară
2006	1916/28.04.2006	1,58	0,35	Ajustare ordinară
2006	2540/06.06.2006	1,77	0,39	Ajustare extraordinară
2006	3077/14.07.2006	1,80	0,40	Ajustare extraordinară
2006	5596/27.12.2006	1,88	0,42	Ajustare extraordinară
2007	837/28.02.2007	1,95	0,43	Ajustare ordinară
2007	5100/20.12.2007	2,06	0,46	Ajustare ordinară
2008	-	-	-	
2009	4902898/5.03.2009	2,26	0,50	Ajustare ordinară
2010	3418334/1.07.2010	2,26	0,50	Potrivit art.1, pct.44 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.58/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.571/2003
2010	3419543/19.08.2010	2,44	0,54	Ajustare ordinară
2010	3441821/21.12.2010	2,31	0,51	Ajustare extraordinară
2011	1022351/14.03.2011	2,40	0,53	Ajustare extraordinară
2011	1027579/29.07.2011	2,61	0,58	Ajustare extraordinară
2011	4033516/23.11.2011	3,57	0,79	Ajustare extraordinară

2011	4034592/21.12.2011	3,86	0,86	Ajustare extraordinară
2012	-	-	-	-
2013	6551/25.02.2013	4,36	0,97	Ajustare ordinară
2013	120360/20.12.2013	4,59	1,02	Ajustare extraordinară
2014	227758/15.12.2014	4,64	1,03	Ajustare extraordinară
2015	330786/15.12.2015	4,38	0,97	Ajustare extraordinară
2016	401984/27.01.2016	4,13	0,92	Ajustare extraordinară
2016	425929/21.12.2016	3,31	1,74	Schimbare structură tarifară
2017	426490/16.01.2017	3,31	1,74	Schimbare structură tarifară
2018	Decizia nr.88/26.06.2018	3,61	1,90	Ajustare ordinară

Anexa nr. 2

Situația ajutărilor tarifare pentru S.C. APA NOVA Ploiești S.R.L.

An	Nr. aviz/decizie ANRSC	Preț apă potabilă lei/mc. exclusiv T.V.A.	Tarif canalizare/ canalizare-epurare lei/mc. exclusiv T.V.A.
2003	3034/11.07.2003	10169	3438
2004	45/22.01.2004	12443	4772
2004	2539/15.09.2004	12762	5068
2005	3977/06.01.2005	13699	6233
2005	2626/01.07.2005	1,40	0,64
2005	5088/29.12.2005	1,50	0,67
2006	3434/01.08.2006	1,58	0,69
2006	5654/28.12.2006	1,74	0,77
2007	2543/12.07.2007	1,79	0,79
2007	5171/28.12.2007	1,89	0,83
2008	6075/29.12.2008	2,02	0,89
2009	4905529/13.07.2009	2,14	0,93
2010	4927694/05.01.2010	2,18	0,94
2010	3418313/01.07.2010	2,18	0,94
2010	3419057/03.08.2010	2,23	0,97
2010	3442258/31.12.2010	2,26	0,99
2011	1027593/01.08.2011	2,37	1,02
2012	2381339/20.08.2012	2,53	1,07
2013	326/23.01.2013	2,61	1,11
2013	107277/02.07.2013	2,69	1,15
2014	222499/08.10.2014	2,76	1,18
2015	331496/17.12.2015	2,76	1,18
2019	Decizia 139/04.07.2019	2,91	1,26

Anexa nr. 3

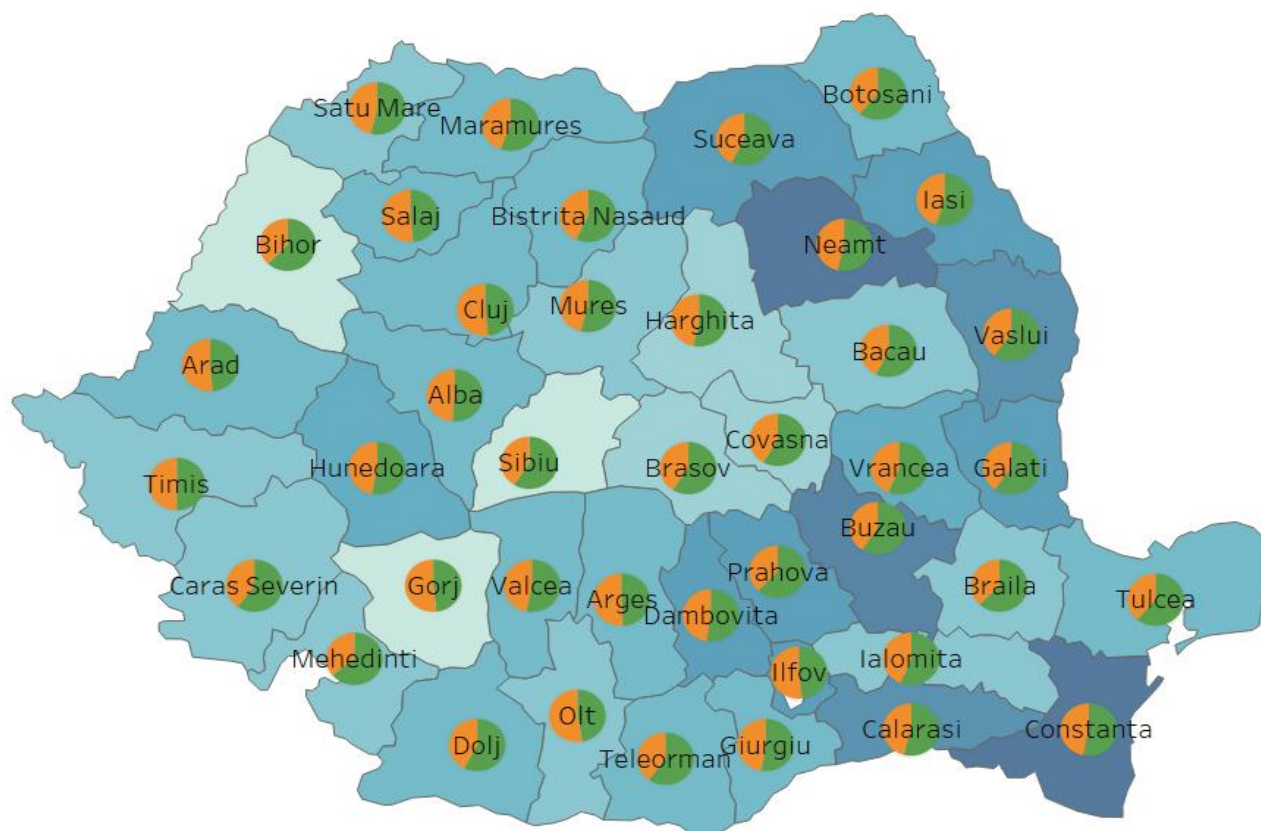
Situația generală a prețurilor/tarifelor avizate/aprobrate de către A.N.R.S.C. pentru operatorii regionali, până la data de 17.07.2020

Nr. crt.	Denumire operator	Preț apă potabilă produsă, transportată și distribuită lei/mc, exclusiv T.V.A.	Tarif canalizare/ canalizare - epurare, lei/mc, exclusiv T.V.A.
1	S.C. COMPANIA DE APĂ ARIEȘ S.A. Turda	5,02	4,76
2	S.C. COMPANIA JUDEȚEANĂ APA SERV S.A. Neamț	5,07	4,35
3	S.C. RAJA S.A. Constanța	4,96	4,36
4	S.C. COMPANIA DE APĂ S.A. Buzău	5,14	3,53
5	S.C. AQUAVAS S.A. Vaslui	5,22	3,42
6	S.C. ECOAQUA S.A. Călărași	4,56	3,82
7	S.C. ACET SUCEAVA S.A.	4,75	3,51
8	S.C. APĂ CANAL ILFOV S.A.	3,92	4,17
9	S.C. HIDRO PRAHOVA S.A. Ploiești	5,01	3,06
10	S.C. APAVITAL S.A. Iași	4,42	3,62
11	S.C. COMPANIA DE APĂ TÂRGOVIȘTE DÂMBOVIȚA S.A.	4,19	3,77
12	S.C. APĂ CANAL GALAȚI S.A.	4,77	3,18
13	S.C. APA SERV VALEA JIULUI S.A. Petroșani	4,88	2,95
14	S.C. APA PROD S.A. Deva	4,11	3,65
15	S.C. COMPANIA DE UTILITĂȚI PUBLICE R.A. Focșani	4,31	3,37
16	S.C. NOVA APASERV S.A. Botoșani	4,58	2,91
17	S.C. APĂ CANAL 2000 S.A. Pitești	3,67	3,79
18	S.C. C.T.T.A. S.A. Alba	3,82	3,63
19	S.C. COMPANIA APA OLTENIA S.A. Craiova	4,26	3,13
20	S.C. COMPANIA DE APĂ ARAD S.A. Arad	3,59	3,79
21	S.C. AQUABIS S.A. Bistrița Năsăud	4,20	3,16
22	S.C. AQUASERV S.A. Tulcea	4,49	2,84
23	S.C. APĂ SERVICE S.A. Giurgiu	3,84	3,49
24	S.C. APAVIL S.A. Râmnicu Vâlcea	3,89	3,43
25	S.C. COMPANIA DE APĂ SOMEȘ S.A. Cluj Napoca	3,53	3,75

26	S.C. APA SERV S.A. Alexandria	4,34	2,89
27	S.C. "VITAL" - S.A. Baia Mare	3,99	3,16
28	S.C. AQUACARAȘ S.A. Reșița	4,25	2,84
29	S.C. APASERV Satu Mare S.A	3,79	3,30
30	S.C. COMPANIA DE APĂ OLT S.A. (Slatina)	3,34	3,74
31	COMPANIA DE UTILITĂȚI PUBLICE DUNĂREA Brăila S.A.	4,41	2,66
32	S.C.COMPANIA REGIONALĂ DE APĂ Bacău S.A.	4,05	3,01
33	S.C. „AQUATIM” S.A. Timișoara	3,49	3,48
34	S.C. COMPANIA AQUASERV S.A. Târgu Mureș	3,76	3,16
35	SOCIETATEA SECOM S.A. Drobeta Turnu Severin	4,34	2,40
36	S.C. COMPANIA APA S.A. Brașov	3,97	2,73
37	S.C. GOSPODĂRIE COMUNALĂ S.A. Sf.Gheorghe	3,91	2,77
38	S.C. APA TÂRNAVEI MARI S.A. Mediaș	3,36	3,24
39	S.C. HARVIZ S.A. Miercurea Ciuc	3,50	3,08
40	S.C. EURO APAVOL S.A. Voluntari	4,89	1,11
41	APA CANAL Sibiu S.A.	3,39	2,34
42	S.C. COMPANIA DE APĂ Oradea S.A.	3,52	2,13
43	S.C. APAREGIO GORJ S.A. Târgu Jiu	2,69	2,88
44	S.C. APĂ CANAL NORD VEST S.A. Borș	3,19	2,93

Anexa nr. 3.1

Situația ponderii nivelului prețurilor/tarifelor practicate de operatorii regionali pentru furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare

Categoria de preț/tarif

■ Preț apă potabilă produsă, transportată și distribuită lei/mc, exclusiv T.V.A.

■ Tarif canalizare/canalizare - epurare, lei/mc, exclusiv T.V.A.

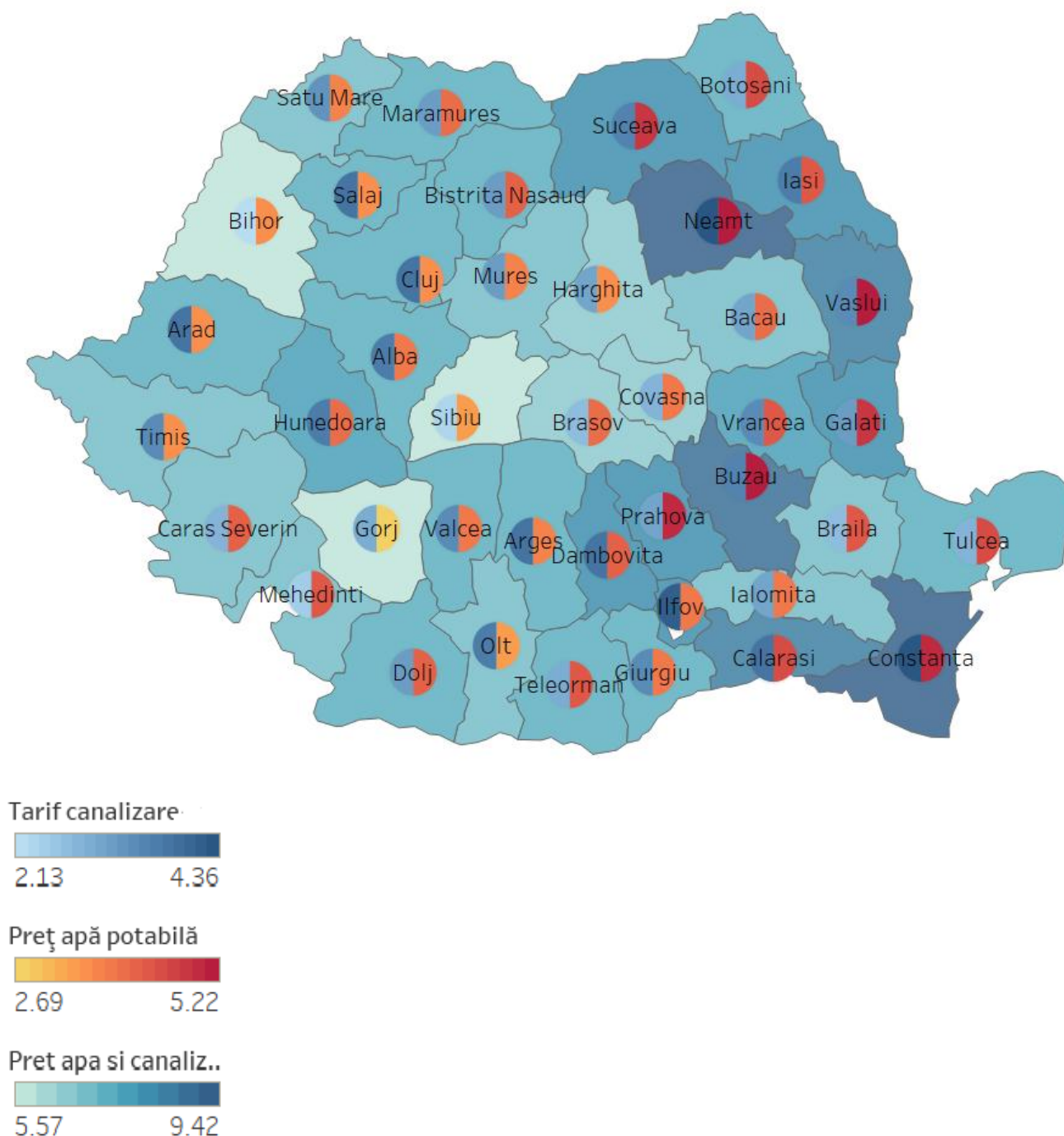
Pret cumulat alimentare apa si canalizare

Nota: În cazul județelor în care operează mai mulți operatori regionali, s-a luat în calcul operatorul regional care are ponderea cea mai mare la nivelul UAT-urilor.

Anexa nr. 3.2

Situația nivelului prețurilor/ tarifelor practicate de operatorii regionali pentru furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare

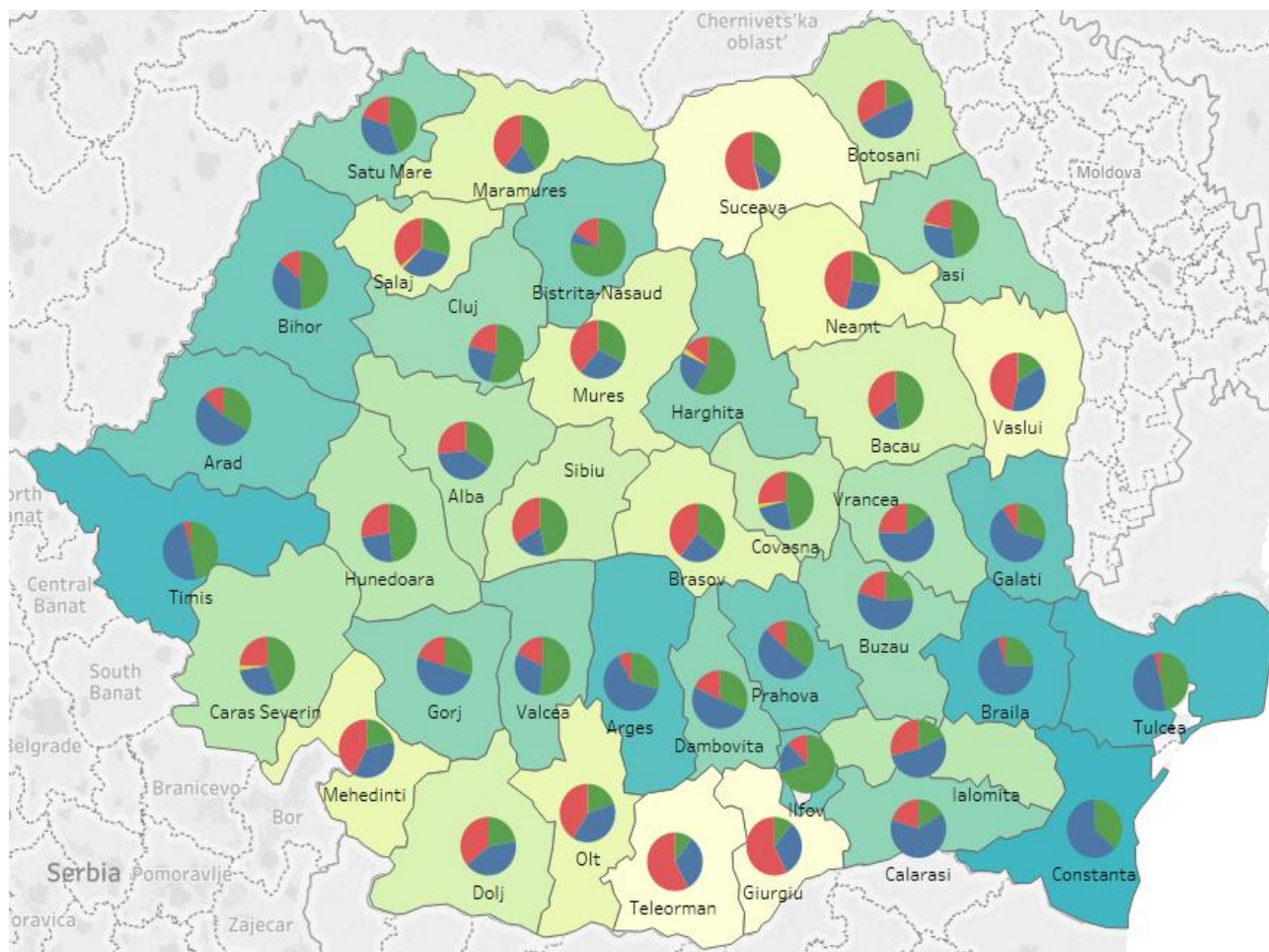

Nota: În cazul județelor în care operează mai multi operatori regionali, s-a luat în calcul operatorul regional care are ponderea cea mai mare la nivelul UAT-urilor.

Anexa nr. 4:

Anexa nr. 4.1

Situația gradului de acoperire cu servicii de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de U.A.T.-uri/ județ

Situația serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pentru fiecare județ (AA -alimentare cu apă; C-canalizare)

Servicii furnizate:

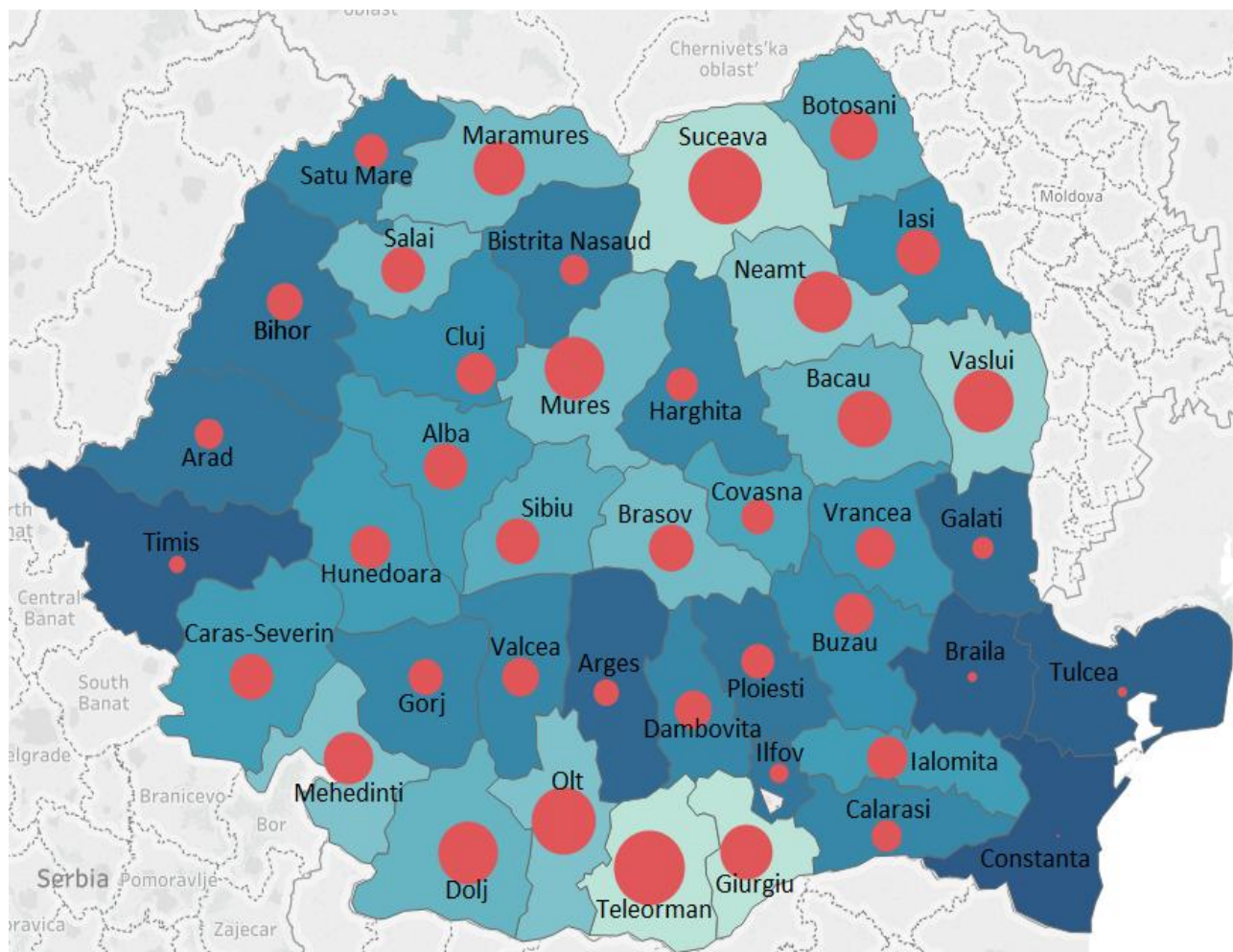
- UAT-uri în care se furnizează AAC
- UAT-uri în care se furnizează doar AA
- UAT-uri în care se furnizează doar C
- UAT-uri în care nu se prestează:

Grad furnizare AA la
nivel de UAT-uri
per județ (procent)

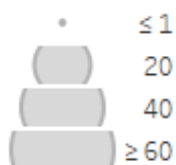
Anexa nr. 4.2

Situația gradului de furnizare a serviciului de alimentare cu apă la nivel de U.A.T. -uri / județ

Grad furnizare serviciul de alimentare cu apă la nivel de U.A.T.-uri / U.A.T.-uri în care nu se furnizează serviciul de alimentare cu apă / județ

UAT-uri în care
nu se furnizează

Grad furnizare serviciul
de alimentare cu apă
la nivel
de UAT-uri / județ
(procent)

Titlul proiectului: Întărirea capacității administrative a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru reglementarea, autorizarea, evaluarea și monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice

Codul proiectului: 127462

Denumirea beneficiarului: Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice

Data publicării: septembrie 2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!